1 СЕН 1983

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 197 (18.674). • Якшанба, 1983 йил 28 август • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

✦ Янгийўл механика заводининг илғор дастгоҳсози Нигмат Аминов бир беш йиллинда икки беш йиллик топшириғини бажариш мажбуриятини олган. У корхонада ўтказилаётган социалистик мусобақанинг пешқадами. Суратда: 1985 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётган Н. Аминов.

В. Сироткин фотоси.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БИЛАН СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ «ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА» ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР.

Қарорда уқтириб ўтилишича, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг фан ва техникани ривожлантиришга доимий, зўр эътибори туфайли мамлакатимиз тарихан қисқа муддатда тараққиётнинг олдинги марраларига чиқиб олди.

КПСС XXV ва XXVI съездлари ишлаб чиққан ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаш йўлига мувофиқ халқ хўжалигида фан ва техника ютуқларидан фойдаланиш миқёслари анча ошди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан илмий-техникавий ҳамкорлик кенгайиб бормоқда.

Шу билан бирга қарорда мамлакатда бу ишнинг ташкил этилиши социалистик тузумимизнинг афзалликларини фан-техника революцияси ютуқлари билан амалда бирга қўшиш юзасидан партия ўртага қўйган вазифага ҳали тўла-тўкис мувофиқ келмаётганлиги уқтириб ўтилади. Фан ва техникани ривожлантириш социалистик ва капиталистик системалар ўртасидаги мусобақанинг бош йўналишларидан бири бўлиб қолганлиги сабабли мазкур масала алоҳида актуал аҳамият касб этади.

СССР министрликлари, идоралари, Фанлар академияси ҳамда Фан ва техника давлат комитети ягона фан-техника сиёсатини амалга оширишда лозим даражада қатъиятлилик кўрсатмаётганликлари қарорда қайд этилган. Кўпгина министрликлар ва идораларда, бирлашмалар ва корхоналарда ишлаб чиқаришнинг техникавий савияси ва маҳсулотнинг сифати учун масъулият етарли эмас, академия ва тармоқ институтларининг, шунингдек, олий ўқув юртларининг ишлаб чиққан ечимларидан дуруст фойдаланилмаяпти. Кўпгина корхоналарнинг тажриба-ишлаб чиқариш ва экспериментал базаси замонавий талаблардан орқада қолмоқда.

Фан ва техника давлат комитети илмий тадқиқотларнинг ташкил этилиши ва уларнинг натижалари ишлаб чиқаришга жорий қилинишини мувофиқлаштириш ва шу ишлар устидан контроллик қилиш юзасидан ўзига бериб қўйилган ҳуқуқдан тўла-тўкис фойдаланмаяпти. Давлат стандарти ечимларининг сифати ва стандартларга қатъий риоя этилиши устидан министрликлар ва идораларга нисбатан лозим даражада талабчанлик қилмаяпти, маҳсулот сифати устидан суст назорат қиляпти.

Корхона ва ташкилотларнинг хўжалик фаолияти натижаларини баҳолашнинг мавжуд системаси янги техника, материаллар ва технология яратишни жадаллаштиришга унчалик самарали таъсир қилмаяпти.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети фан-техника тараққиётини жадаллаштириш соҳасидаги бутун ишни тубдан яхшилаш партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органларининг жуда муҳим вазифаси эканлигини таъкидладилар. Бу ишда КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумларининг фан, техника ва илғор тажриба ютуқларини практикага кенг ва жадал жорий қилиш асосида меҳнат унумдорлигини тубдан ошириш масалаларига оид қарорларига қатъиян амал қилиш зарур.

СССР Госплани, Фан ва техника давлат комитети, СССР Госстройи, СССР Фанлар академияси, СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар ўз фаолиятида яқин йилларда саноат ўз кўрсаткичлари жиҳатидан энг яхши замонавий намуналарга тенг келадиган маҳсулот ишлаб чиқаришни, шунингдек илғор технология жараёнлари жорий этилишини таъминлаши ҳамда шу асосда халқ хўжалигидаги меҳнат унумдорлиги анчагина оширилиши лозимлигига асосланиб иш тутишлари керак.

Фан ва техника давлат комитети, СССР Фанлар академияси, иттифоқдош республикаларнинг Фанлар академиялари, тармоқ фанлар академиялари тадқиқотчилик ишларининг натижадорлиги оширилишини, олимлар коллективларининг илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишга актив кўмаклашишларини таъминлашлари лозим.

Министрликлар ва идоралар ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш, халқ хўжалигининг юқори сифатли маҳсулотга бўлган эҳтиёжларини қондириш масалаларини диққат марказида тутишлари, янги техникани яратиш ва жорий қилиш билан боғлиқ бўлган ҳамма бўғинларни мустаҳкамлаш учун кескин чоралар кўришлари лозим. Олимлар ва мутахассисларни тайёрлашга, техника ва технологияни яратишда ва уни ишлаб чиқаришга жорий қилишда қатнашувчи барча кишиларни техника ва технологияни янгилашдан манфаатдор қила оладиган иқтисодий ва маънавий тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор берилиши керак.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Фан ва техника давлат комитетига, СССР Госпланига, СССР Госстройига, СССР Фанлар академиясига, СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига йирик бирлашмалар ва корхоналар тармоғини кенгайтириш, илмий-тадқиқот, конструкторлик ва технология ташкилотларининг жамики имкониятларини халқ хўжалигининг ҳам кундалик, ҳам истиқбол эҳтиёжлари қондирилишини таъминлайдиган вазифаларни ҳал этишга жамлаш тадбирларини амалга оширишни топширдилар. Бирлашма ва корхоналарда халқ хўжалигининг энг муҳим проблемалари билан шуғулланувчи муваққат илмий-ишлаб чиқариш бўлинмалари ташкил қилиш практикасини кенгайтириш мақсадга мувофиқ деб топилди. Тармоқлараро характерга эга бўлган илмий-техникавий вазифаларни ҳал этадиган мана шундай коллективларни тузиш ҳам кўзда тутилди.

Электр техника саноати министрлигига, Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлигига, Оғир машинасозлик министрлигига, Украина ССР, Белорусия ССР ва Латвия ССР Министрлар Советларига айрим ишлаб чиқариш бирлашмаларининг фаолиятини «Фан ва илмий хизмат» тармоғи бўйича планлаштиришга ўтказишларига ижозат берилди.

Тажриба ва экспериментал базалар ҳамда ишлаб чиқариш корхоналарини жадал барпо этишга ва уларни техника билан қуроллантиришга қаратилган тадбирлар комплексини амалга ошириш белгиланди. Мазкур объектларни қуриш (реконструкция қилиш) топшириқлари биринчи галда беш йиллик ва йиллик планларга киритилиши керак.

СССР Госплани, СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари планларда 1984 йилдан бошлаб, янги турдаги асбоб-ускуналар ва материаллар ишлаб чиқариш ҳамда уларни ўзлаштириш мақсадида корхоналарни тайёрлаш учун резерв қувватлар яратишни кўзда тутишлари лозим.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети айрим йирик бирлашмаларда, корхона ва ташкилотларда машиналарнинг, асбоб-ускуналар ва приборларнинг асосий турлари ҳамда системалари бўйича бош конструктор лавозимини жорий этишни мақсадга мувофиқ деб топдилар.

Қарорда фан ва техникани ривожлантиришни программа асосида тармоқма-тармоқ планлаштиришни қўлланиш кенгайтирилиши зарур деб топилди. Ўн иккинчи беш йилликдан бошлаб умумиттифоқ, республика (республикалараро), тармоқ (тармоқлараро) илмий-техникавий программалар, шунингдек регионларнинг ва территориал-ишлаб чиқариш комплексларининг илмий-техникавий программалари ишлаб чиқилиб, уларнинг асосий топшириқлари беш йиллик ва йиллик планларга киритилиши керак. Мазкур программаларни бажариш учун ресурсларни, шунингдек лойиҳа-қидирув ва пудрат қурилиш-монтаж ишлари лимитларини биринчи галда ажратиб қўйиш кўзда тутилди.

Фан ва техника давлат комитети билан СССР Госплани 1985 йилги ва шундан кейинги йиллардаги давлат планларини тузиш пайтида халқ хўжалиги учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган машинасозлик маҳсулоти турлари рўйхатини тасдиқлаб қўйишлари ва ҳисобга олиб боришлари лозим. Беш йиллик ва йиллик планларга, маҳсулотнинг янги турларини ўзлаштиришга доир топшириқлар билан бир қаторда етакчи аҳамиятга эга бўлган машина ва асбоб-ускуналарнинг ҳамда улар учун комплектлаш буюмлари ва материалларининг тажриба нусхаларини тайёрлашга оид топшириқлари киритилади.

СССР Госплани, СССР Госснаби, Фан ва техника давлат комитети ҳамда Госстандартга 1986—1990 йилларда ва 2000-йилгача бўлган даврда узеллар ва деталларни имкони борича кўпроқ унификация қилиш негизида машинасозликдаги ишлаб чиқаришни тармоқлараро ихтисослаштириш ва кооперациялашни янада кенгайтириш ҳамда чуқурлаштиришнинг асосий йўналишларини ишлаб чиқиш топширилди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети автомат станоклар, машина ва механизмларни, унификацияланган асбоб-ускуналар модулларини, робот техникаси комплекслари ва ҳисоблаш техникасини қўлланиш асосида технология жараёнларини кенг автоматлаштиришни фан-техника тараққиёти соҳасидаги ишнинг бош йўналишларидан бири деб белгилаб бердилар. Шу мақсадда СССР Госпланига, Фан ва техника давлат комитетига, СССР Фанлар академиясига манфаатдор министрликлар ва идоралар иштирокида ихчам автоматлаштирилган корхоналар ҳамда автоматлаштирилган лойиҳалаш системалари яратиш, улардан халқ хўжалигида фойдаланиш соҳасидаги ишларнинг умумиттифоқ программаларини ишлаб чиқиш топширилди. СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети, министрликлар ва идоралар, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Халқ хўжалиги академияси мазкур корхоналар ҳамда лойиҳалаш системаларини яратиш ва уларни ишлатиш учун кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тадбирларини амалга оширишлари керак.

Янги техникани яратиш ва ишлаб чиқариш планларини тузишда маҳсулот истеъмолчиларининг ролини ошириш мақсадида маҳсулот турлари бўйича асосий ҳисобланган СССР министрликлари ва идоралари машиналар, асбоб-ускуналар ҳамда бошқа техника воситаларининг истиқболли типлари ва системаларини ишлаб чиқаришлари ҳамда тегишли маҳсулотнинг асосий истеъмолчилари бўлган министрликлар билан келишиб тасдиқлашлари керак.

Бир неча тармоқларда ишлатиладиган янги маҳсулотни ишлаб чиқиш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотни модернизациялашнинг техникавий топшириқларини тасдиқлаш ҳамда уни ишлаб чиқара бошлаш тўғрисида, шунингдек ишлаб чиқаришни тўхтатиш ҳақида таклифлар киритиш асосий министрлик томонидан истеъмолчи министрлик билан келишиб амалга оширилади. Ўз илтимосномаларига мувофиқ яратилган асбоб-ускуналардан истеъмолчилар воз кечган ёки уни ишга тушириш муддатлари узоққа чўзилган тақдирда буюртмачилар моддий жавобгар бўладилар.

Қарорда белгилаб қўйилишича, буюртмачи министрлик маҳсулотнинг янги турларини ишлаб чиқиш учун тайёрланган техникавий топшириқларда энг яхши замонавий намуналар даражасидан қолишмайдиган кўрсаткичлар белгиланиши учун масъул бўлади; халқ хўжалигида жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган машиналар, асбоб-ускуналар ва приборлар бўйича истеъмолчи корхонанинг топширувига биноан ишлаб чиқувчи ташкилот томонидан техникавий таклифлар (аванпроектлар) тайёрланади. Ишлаб чиқувчи ва истеъмолчи томонидан тасдиқланган аванпроект маҳсулот ишлаб чиқишга киришишнинг зарур шартидир.

Машинасозлик маҳсулоти турлари бўйича асосий ҳисобланган министрликлар ва идораларга буюртмачи министрликлар билан биргаликда уни янгилаш (модернизациялаш) муддатларининг табақалаштирилган нормативларини ишлаб чиқиш топширилди. 1986 йилдан бошлаб давлат беш йиллик ва йиллик планларида машиналар, асбоб-ускуналар ва приборларнинг янги турларини яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ҳамда мавжуд турларини модернизациялаш топшириқлари, шунингдек эскирган машинасозлик маҳсулотини ишлаб чиқаришдан олиб ташлаш топшириқлари юқорида кўрсатилган нормативлар асосида белгиланади.

1984 йилдан бошлаб саноат маҳсулотини икки сифат категорияси — олий ва биринчи категория бўйича аттестациядан ўтказиш жорий қилинади. Шу категориялар бўйича аттестациядан ўтмаган маҳсулотлар ишлаб чиқаришдан олиб ташланади. СССР Госпланига мазкур маҳсулотни, истисно тарзида, кўпи билан икки йил мобайнида ишлаб чиқаришга рухсат этиш ҳуқуқи берилган.

Қарорда белгилаб қўйилишича, фан ва техникани ривожлантиришга оид планлар ва топшириқларнинг бажарилиши энг муҳим кўрсаткичлар жумласига киритилади, бирлашмалар (корхоналар)нинг хўжалик фаолияти натижаларига биринчи галда шу кўрсаткичларга қараб баҳо бериладиган бўлади, шунингдек социалистик мусобақа якунлари шу кўрсаткичлар асосида чиқариладиган бўлади. Мазкур топшириқлар бажарилмаган тақдирда, шунингдек маҳсулотни янгилаш (модернизациялаш) норматив муддатлари ўтиб кетганидан кейин у ишлаб чиқарилаверган тақдирда хўжалик фаолиятининг асосий натижалари учун бирлашмаларнинг (корхоналарнинг) раҳбар ходимларига бериладиган мукофот камида 25 процент озайтирилади.

СССР Давлат нарх-наво комитетига янги юксак даражада самарали маҳсулот учун улгуржи нархларга нисбатан 30 процентгача миқдорда рағбатлантирувчи устама белгилаш ҳамда ишлаб чиқаришдан олиб ташланиши лозим бўлган саноат маҳсулотининг улгуржи нархидан 30 процентгача миқдорда чегирма қилиш ҳуқуқи берилади.

Министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли корхона ва ташкилотларга фойдадан ажратмалар ҳисобига вужудга келадиган моддий рағбатлантириш фондларининг бир қисмини, истисно тарзида, умумиттифоқ илмий-техникавий программаларини бажаришда қатнашаётган корхоналарга, ташкилотларга ва олий ўқув юртларига топширишларига ижозат беришлари мумкин.

Фан ва техника давлат комитетига фан-техника тараққиётини жадаллаштириш соҳасида министрликлар ва идораларнинг фаолиятига илмий-ташкилий ва методик раҳбарликни яхшилаш зарурлиги уқтириб ўтилди. Умумиттифоқ фан-техника программаларига мувофиқ ўтказиладиган ишларни пул билан қўшимча равишда таъминлаш учун Фан ва техника давлат комитети ихтиёрида СССР министрликлари ва идораларининг фан ҳамда техникани ривожлантириш ягона фондларидан ҳар йили ажратмалар олиш ҳисобига резерв маблағлар вужудга келтирилади.

Ихтиро ва кашфиёт ишлари давлат комитети ихтирочилик ва рационализаторлик фаолиятига раҳбарликни, ихтироларнинг халқ хўжалигида жорий этилиши учун контролликни кучайтириши, янги техникани ишлаб чиқувчиларни патент информацияси билан таъминлашни яхшилаши кераклиги қарорда таъкидлаб ўтилди.

Стандартлар давлат комитети норматив-техникавий ҳужжатларнинг тайёрланиши, улардан амалий равишда фойдаланилиши учун, маҳсулотни сифат категориялари бўйича аттестациядан ўтказишнинг объективлиги учун талабчанликни ошириши, шунингдек техникавий ҳужжатларни расмийлаштириш ҳамда келишиб олиш тартибини такомиллаштириш ва соддалаштириш тадбирларини кўриши лозим.

Халқаро битимлар асосида амалга оширилаётган лойиҳаларни ўз вақтида рўёбга чиқариш, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг фан ва техника соҳасидаги ютуқларидан фойдаланишга оид ишларни яхшилаш зарурлигига министрликлар ва идоралар раҳбарларининг эътибори жалб қилинди.

1985—1987 йилларда қишлоқ хўжалиги, қурилиш, транспорт, алоқа, геология ва моддий-техника таъминоти бирлашмалари, корхоналари ҳамда ташкилотларини янги техникани яратиш, ўзлаштириш ва жорий қилиш соҳасидаги ишларни ташкил этишни хўжалик ҳисоби системасига ўтказишни амалга ошириш зарур деб топилди.

Юксак самарали техника, технология ва янги материалларни яратиш ҳамда ўзлаштириш қатнашчиларининг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида 1985 йилдан бошлаб СССР министрликлари ва идораларининг ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг ҳар бири 3000 сўмдан 40000 сўмгача бўлган бир йўла мукофотлари жорий этилади.

СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига замонавий техникавий-иқтисодий даражага мос келадиган ёки ундан ошадиган янги техника, илғор технология ва материалларни ишлаб чиққанлик ҳамда жорий этганлик учун; ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмида янги юксак самарали маҳсулот салмоғини кўпайтирганлик учун раҳбар, инженер-техник ходимларга ва бошқа мутахассисларга белгилаб қўйилган энг кўп миқдорлардан ташқари мукофотлар тўлаш ҳуқуқи берилди.

Матбуот, радио, телевидение, кинодан, шунингдек, бошқа оммавий ахборот воситаларидан кенг фойдаланиб, фан ва техника ютуқларини пропаганда қилишни кучайтириш тадбирлари белгиланди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети мамлакат халқ хўжалигида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан партия ўртага қўйган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ишчилар ва хизматчилар, олимлар ва илмий тадқиқот, конструкторлик, лойиҳалаш, лойиҳа-конструкторлик ва технология ташкилотларининг, бирлашмалар ва корхоналарнинг инженер-техник ходимлари зарур бўлган ҳамма ишни қиладилар, деб ишонч билдирдилар.

ИЛҒОР УСУЛ—ПАХТАЧИЛИК ПРАКТИКАСИДА

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳузурида иш кўрувчи пахтачилик бўйича мувофиқлаштириш кенгашининг 25 август куни Ашхободда бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорлари асосида пахтачилик соҳасидаги олимлар ва мутахассисларнинг вазифалари муҳокама қилинди. Мувофиқлаштириш кенгашининг раиси, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги пахтачилик ва луб экинлари Бош бошқармасининг бошлиғи Ю. М. Ремидовский пахтачилик соҳасидаги актуал проблемалар тўғрисида қилган докладида пахтачиликни илмий асосга кўчириш кейинги йигирма йил мобайнида шу қимматли саноат хом ашёси етиштиришни икки баравар кўпайтириш имконини берганлигини уқтириб ўтди. Пахта-беда алмашлаб экишни, олимларнинг лойиҳалари ва тавсияларини хўжаликларнинг практикасига кенг жорий этиш — пахта ҳосилдорлигини ошириш негизидир. Чунончи, шу лойиҳалар ва тавсиялардан фойдаланиш туфайли Самарқанд область Пахтачи районининг Карл Маркс номли колхозида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 50 центнерга етказилди, бир центнер хом ашё етиштириш чиқимлари икки ҳисса камайтирилди.

Пахта етиштириш технологиясини Тошкент индустриал усули асосида такомиллаштириш масалаларини «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, СоюзНИХИ директори, ВАСХНИЛ академиги А. И. Имомалиев ёритиб берди. Илм-фан, илғор технология ютуқларидан фойдаланиш йўли билан, индустриал асосда эрта пишиб етиладиган мўл ҳосил олиш шу технологиянинг моҳиятидир, деб таъкидлади у. Тошкент область Бўка районининг пахтакорлари октябрь ойининг биринчи ярмидаёқ об-ҳаво қандай бўлишидан қатъи назар, жами ҳосилни машиналарда териб олмоқдалар. Шу райондаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида пахтанинг ҳаммаси механизмлар ёрдамида терилмоқда. Пахтанинг таннархи 20 процент камайтирилди, пахтакорларнинг меҳнат унумдорлиги икки баравар оширилди.

Мажлисда мамлакатнинг барча пахтакор зоналарида шу илғор технологияни жорий этиш, пахтачиликдаги қўл меҳнатини бутунлай тугатиш тавсия этилди. Пахта етиштиришни кўпайтириш ва сифатини ошириш резервлари кўрсатиб берилди, мамлакатда пахтачиликни ривожлантиришнинг актуал проблемалари муҳокама қилинди.

Ашхобод шаҳри.

(ТАСС—ЎзТАГ).

ЧЕМПИОН МЕХАНИЗАТОРЛАР

КОЛХОЗОБОД (Тожикистон ССР), 27 август (ТАСС мухбири). Вахш водийси диёрида «Энг яхши касб эгаси» номини олиш учун машинист-тракторчиларнинг VI Бутуниттифоқ конкурси ниҳоясига етди. Конкурснинг 32 қатнашчисидан ҳар бири машинани ҳайдаш соҳасида юксак маҳорат ва яхши назарий билимга эга эканлигини кўрсатди.

Беллашув трактородромда программанинг икки тури — занжирли ва ғилдиракли тракторларни ҳайдаш бўйича олиб борилди. Тожикистон ССР «Госкомсельхозтехника» Файзобод район бирлашмасининг механизатори Маҳмади Мирзораҳимов ғолиб чиқди. Ўзбекистон ССР Тошкент областидаги Оржоникидзе райсельхозтехникасининг механизатори Владимир Жафаров иккинчи ўринни, Қозоғистон ССРнинг Қарағанда областидан Виктор Доблер учинчи ўринни эгаллади.

Мусобақалашаётган ёшлар группасида (28 ёшгача) Тошкент область Ўрта Чирчиқ райсельхозтехникасидан Николай Буров биринчи ўринни олди.

— Бутуниттифоқ конкурсида ўн республика вакиллари қатнашдилар, — деди жюри раиси, СССР «Госкомсельхозтехника»си механизациялаштирилган ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. Тихонравов. — Бу конкурс қатнашчиларнинг юксак маҳоратини кўрсатди. Энг яхши ишчилар тажрибаси мамлакат колхоз ва совхозларида оммалаштирилади.

ЮКСАК МУКОФОТ

СССР Олий Совети Президиуми Совет — Чехословакия дўстлигини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганлиги, фашистларга қарши курашдаги хизматлари, тинчликни мустаҳкамлашда фаол иштирок этаётганлиги учун, шунингдек туғилган кунига саксон йил тўлиши муносабати билан ўртоқ Густа Фучиковани Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади. (ТАСС).

ЭФИОПИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Социалистик Эфиопия делегацияси Ўзбекистонга келди. Эфиопия Муваққат ҳарбий маъмурий кенгаши доимий комитетининг ва Меҳнаткашлар партияси ташкилот комиссияси ижроия комитетининг аъзоси, Социалистик Эфиопияни ривожлантириш ва марказий планлаштириш умуммиллий революцион кампаниясини ўтказиш олий кенгаши Раисининг ўринбосари Аддис Тедла делегацияга бошчилик қилмоқда.

27 август куни меҳмонларни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев қабул қилди. Н. Ж. Худойбердиев бўлиб ўтган дўстона суҳбат вақтида республика меҳнаткашлари партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларини амалга оширишда эришган ютуқлар тўғрисида гапириб берди.

Делегация Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилиш районларини кўздан кечирди. Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозига, Чорвоқ гидроузелига, академик Р. Р. Шредер номидаги Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига борди. Делегация Самарқандга ҳам боради. (ЎзТАГ).

СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК УЧУН

Иш самарадорлиги ва сифатини ошириш бўйича республика комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигининг ёғ-мой тармоғида 1982 йил ҳосилидан олинган пахта чигитини самарали ва сифатли қайта ишлаш бўйича иши тўғрисидаги ҳисоботи тингланди.

Мажлисда республика ёғ-мой корхоналарида пахта чигитини қайта ишлашни яхшилаш бўйича муайян ишлар қилинаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Ишлаб турган корхоналарни реконструкциялаш ва техник жиҳатдан қайта қуроллантириш давом эттириляпти.

Шу билан бирга комиссия бир қатор камчиликлар борлигини қайд этди ва тармоқдаги айрим корхоналар фаолиятидаги мавжуд резервларни кўрсатиб берди.

Баъзи корхоналарда жисмонан ва маънан эскириб қолган ускуналарни алмаштириш суст суръатлар билан бормоқда. Меҳнат ва технология интизоми паст. Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлмаган нобудгарчиликлар ҳамон учрамоқда.

Иш самарадорлиги ва сифатини ошириш бўйича республика комиссияси Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигига КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь, 1983 йил июнь Пленумлари қарорлари асосида барча ёғ-мой корхоналарида планлар ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашни, меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш, таннархни камайтириш, фойда олиш ва корхоналар рентабеллигини кўпайтириш, меҳнат ва технология интизомига қатъий риоя қилиш учун мавжуд резервлар ва имкониятлардан янада тўлароқ фойдаланишни тавсия қилди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

МАЖБУРИЯТНИ БАЖАРИШ— ҲАММАНИНГ БУРЧИ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 17 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида Косон районидаги Ленин номли совхоз меҳнат аҳлининг ғўза парваришини кучайтириш ва пахта йиғим-теримини қисқа фурсатларда уюшқоқлик билан ўтказиш юзасидан белгилаган тадбирлари босилган эди. Мақола район партия комитетининг бюросида муҳокама қилиниб, тўла маъқулланди.

Бу йил районда 65 минг тонна «оқ олтин» етиштириладн. Шунинг 42 минг тоннаси, шу жумладан 30 минг тонна ипак пахта «зангори кема»ларда йиғиштириб олинади. 410 та терим агрегати мавсумга шайлаб қўйилди. Уларни 890 механизатор бошқаради. «Косон», «Ленинград», Акмал Икромов номли, Энгельс номли совхозлар, «Шарқ юлдузи», Ленин номли, Ворошилов номли колхозларда яппи ҳосилнинг 75—80 процентини машиналарда териш чоралари кўрилмоқда.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА ДОҒИСТОН АССР АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ КУНЛАРИ

ЧИНОРДЕК УМРИ БОҚИЙ

Расул ГАМЗАТОВ,
Доғистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин ва СССР Давлат мукофотлари лауреати

ҚАЙДА ЯШАМАГИН — тоғ ё денгизда, Заминни табаррук билсанг сен агар, Майли, кунинг кечсин қир ё анғизда, Туғишган эрурсан менга муқаррар, — деб ёзади шоир. Бу байтларда катта ҳикмат бор. Қорақалпоқ заминига оёқ босган дамимиздаёқ дилимизга бўлакча яқин бўлган кишилар меҳру муҳаббатини туйдик, меҳмоннавоз халқ эҳтироми бизни ўзига шайдо этди, айни чоғда бу диёрда она юртимизда, ўз уйимизда юргандек юришимизга имкон туғдирди. Ҳа, биз туғишганларимиз билан дийдор кўришиб тургандекмиз!

Мен дунёнинг жуда кўп мамлакатларида бўлганман, лекин ҳар бир халқнинг, ҳар бир диёрнинг ўзига хос, бетакрор хислатлари бўлади. Қорақалпоқ халқи қадимий тарихга эга, лекин бу диёр асосан Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин гуллаб-яшнади. Нукус шаҳрининг бугунги камоли ва жамоли ҳар қандай кишини ўзига мафтун этади. Кенг, хушманзара кўчалар, осмонўпар иморатлар, замонавий, муҳташам кошоналар.... булар барчаси қўли гул замондошларимизнинг пешона тери билан юзага келган. Бир томон бепоён, ям-яшил шолизорлар, иккинчи томон эса ҳудудсиз пахтазорлар... табиийки, инқилобдан бурун бу ерларнинг аксарияти бийдай саҳро бўлган. Бугун Қорақалпоғистонда ҳар қандай олиму шоирни шоширибгина қўядиган даражадаги улкан ишлар амалга оширилаётганлиги барчани бирдек қувонтиради. Энг муҳими, биз қаерда бўлмайлик, қаерга бормайлик, «Хуш келибсиз!» деган ширин каломни, дўстларнинг очиқ чеҳрасини кўриб, шодланмоқдамиз!.. Мен уйимга қўноқ келишини хуш кўраман, умуман, халқимизда «Меҳмон отангдан улуғ», деган ҳикмат бор ва бу бежиз айтилмаган. Меҳмон ва дўст уйингга файз келтиради. Ҳар сафар ўзга юртлардан олам-жаҳон таассуротлар билан қайтишнинг ҳам гашти бўлакча бўлади. Яъни, ана шу таассуротлар янги асарларга, янги китобларга омил бўлади.

Қорақалпоғистонда ўтаётган автоном республикамиз адабиёти ва санъати кунлари икки қардош халқ маданиятлари байрамига айланиб кетганлиги қувончли, албатта. Мана, бир неча кундирки, доғистонлик меҳмонлар бу қадимий диёрнинг шаҳару қишлоқлари, шоликору пахтакорлари, балиқчилари ҳаёти билан яқиндан танишмоқда, айни чоғда санъаткорларимиз ўз санъатларини намойиш этмоқда.

Кейинги йилларда партия ва ҳукуматимиз адабиёт ва санъат равнақига алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда, доғистонлик маданият намояндалари ҳам бундан илҳом олиб, улуғвор ишларни амалга оширишмоқда. Улар адабиёт ва санъат кунларига турли соҳаларда ўзлари қўлга киритган энг яхши ютуқлар билан, муносиб ҳозирлик билан келишди. Доғистонлик санъат усталари ижросидаги концертлар қардош қорақалпоқ биродарларимизга бежиз манзур бўлаётгани йўқ-да! Ўтган куни Нукусдаги Бердақ номидаги киноконцерт залида автоном республикамиз кинофестивали очилди. Кинематографчиларимиз армуғонлари ҳам дўстларимизга манзур бўлади, деб ўйлайман. Айни чоғда доғистонлик адибу шоирлар, санъаткорлар Амударё ва Нукус районларида бўлиб, қардошларимизнинг турмуш тарзи, бунёдкорлик ишлари билан танишмоқда ва концертлар беришмоқда. Бу дўстона мулоқотлар келажакда яхши самаралар бериши табиий!

Кейинги йилларда автоном республикамизда Россия Федерацияси ва Тожикистон адабиёти ва санъати кунлари ўтказилди. Биз дўстона мулоқотларда бўлиб, улар билан ўзаро тажриба алмашдик. Ижодий таъсир самараси тарзида янги-янги асарлар юзага келди. Маълумки, адабиёт равнақида адабий алоқаларнинг аҳамияти беқиёс бўлади.

Рус адабиётисиз қардош халқлар адабиёти бугунги камолотга эришиши маҳол эди. Рус тили маданиятимиз равнақида беқиёс роль ўйнамоқда. Тоғли Доғистонда авар ва лезгин, қумиқ ва даргин тилларида асарлар битилади, сабоқ чиқарилади, турли элатларнинг ўзаро мулоқотида асосий воситачи — рус тилидир. Ва ёки, бугунги кунда Сулаймон Стальский, Гамзат Цадаси, Ирчи Казак, Бердақ, Кунхўжа, Ажиниёз сингари Доғистон ва Қорақалпоғистон адабиётлари классиклари асарлари ҳам Иттифоқимиздаги қатор халқлар тилларида кетма-кет чоп этилмоқда, уларнинг бундай тез тарқалишида рус тили етакчи омилдир. Ж. Оймурзаев, Т. Жумамуротов, Т. Қайипберганов, И. Юсупов, Т. Сейтжонов ва бошқа қорақалпоғистонлик адибу шоирлар битган асарлар Иттифоқ китобхонлари китоб жавонидан ўрин олишида ҳам рус тилининг хизмати беқиёс. Ҳа, жилғалар, ирмоқлар қўшилиб, улкан Амударё барпо бўлганидек, қардош элатлар, миллатлар адабиёти бир тил воситасида бирикади, шу тил воситасида биз кўпмиллатли адабиётимиз равнақига ўз улушимизни қўшамиз. Бугунги кунда истеъдод муҳри босилган ёрқин асар шу тил воситасида жаҳон халқларининг маънавий мулкига айланмоқда. Бинобарин, дунёнинг турли тилларида битилган дурдона асарлар зудлик билан рус тилига ўгирилмоқда ва ундан миллионларча китобхонларимиз баҳраманд бўлмоқда...

ҚУЁШЛИ ЎЗБЕКИСТОНДА неча бор бўлганман, мана, адабиёт ва санъат кунлари муносабати билан қорақалпоқ биродарларимиз ҳаёти билан чуқур ва атрофлича танишиш имконига эга бўлдим. Аввало, бу қадимий диёрдаги кишиларнинг улуғвор мақсад билан кунни тунга улаб, захмат чекиб бўлса-да, қилаётган улкан ишлари мени ҳаяжонга солди. Ўтмишда қолоқ бўлган бу ерлардаги қайноқ ҳаёт, сайхон ерлардаги шаҳарларнинг тенгсиз малоҳати, кишиларнинг меҳмоннавозлиги, фидойилиги ҳар қандай кишини лол қолдиради. Қорақалпоқ биродарларимизнинг меҳнаткашлиги ва бунёдкорлиги олқишга сазовордир.

Нукусдаги китоб бозорида «Доғистон шоирлари» тўплами намойиш этилди, С. Стальский номидаги республика Давлат мукофоти лауреати, филология фанлари кандидати Могамед Зоҳид Аминов тузган ушбу тўпламдан доғистонлик олтмиш шоир асарларидан намуналар ўрин олган. Бу барчамизни беҳад қувонтирди.

1970 йилнинг майида Доғистонда кучли зилзила бўлди ва шундан бери биз зилзила ҳақида сўзлашадиган бўлсак, айни кунларда икки минг йиллик тўйига қизғин ҳозирлик кўраётган Шарқнинг гўзал шаҳри — Тошкентни эслаймиз. Зилзила кунлари бизнинг болаларимиз қардош республикалардан паноҳ топган бўлса, шаҳримизни қайта тиклашда биродарларимиз ёрдам қўлини чўзишди. Махачқалъадаги энг хушманзара микрорайонлардан бири «Ўзбекистон» дея номланган. Бу бежиз эмас, бу районни қуёшли республика бунёдкорлари тиклашгандир!

Чинордай умри боқий дўстликка эга халқларнинг фарзандларимиз. Биз бир-биримизнинг меҳримиздан кўр ва илҳом оламиз ва янада улуғвор манзилларни кўзлаймиз. Шу маънода адабиёт ва санъат кунларининг қиймати тенгсиз. Биз қорақалпоқ халқининг тарихи, республиканинг бугунги жамоли, биродарларимиз амалга ошираётган ишлар билан танишар эканмиз, янги-янги ижодий режалар туздик. Табиийки, дўстлар диёридан олган илҳом билан битилажак асарлар Ватан ҳақида, халқлар дўстлиги ва биродарлиги ҳақида, порлоқ келажак ҳақида бўлади.

Суратда: Расул Гамзатов қорақалпоғистонлик ижодкорлар (чапдан ўнгга) ёзувчи Тўлепберган Қайипберганов, шоирлар Бобош Исмоилов, Иброҳим Юсуповлар даврасида.

К. Ким фотоси.

Бугун — Шахтёрлар куни

ЭЛ АРДОҒИДА

Совет шахтёрлари — мамлакатимиз ишчилар синфининг синалган авангарди. Улар ҳамиша эл ардоғида бўлиб келишган ва шундай бўлиб қолади. Чунки, бизнинг шахтёрларимиз ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан энг мураккаб вазифаларни ҳам бажаришга қодир эканликларини неча бор исбот қилишган. Кончилар она-Ватанимиз иқтисодий қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар. Янги техника ва илғор технология шахтёрлар меҳнати мазмунини тубдан ўзгартириб юборди. Ҳозир кўмир қазиш, ортиш ва ташиш билан боғлиқ барча оғир иш жараёнлари қарийб механизациялаштирилиб бўлинди. Айни пайтда конларни маҳкамлаш ишлари тўғрисида ҳам шундай дейиш мумкин. Ёқилғининг ярмидан кўпроғи эндиликда юксак унумли комплекслар билан жиҳозланган конлардан қазиб олинмоқда.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг партия XXVI съездидан сўнг қабул қилинган қарорларида шахталарни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш, кўмирни очиқ усулда қазиб олишни кўпайтиришнинг янги йўллари ва чора-тадбирлари белгиланган. Коммунистик партия ва Совет давлати шахтёрлар ҳақида мунтазам ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Жумладан, 1981 йилдаги махсус қарорга биноан тармоқ ходимларининг маошлари оширилди.

— Кам маблағ сарфлаган ҳолда кўплаб, аъло сифатли кўмир қазиб чиқарамиз! — Бу, кўмир саноати илғор коллективларининг жанговар шиори. Кончилар ўртасида авж олдириб юборилган социалистик мусобақа ўз самарасини бераётир. Мамлакатимиз бўйича кўмир қазиб чиқариш 1982 йил плани ва шу йилнинг биринчи ярми топшириқлари муваффақиятли адо этилди. Бунда «Средазуголь» ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективларининг ҳам ўзларига яраша улуши бор. Бирлашманинг йирик бўлинмаларидан бири, «Ўзбекистон кочегаркаси» деб ҳақли равишда ном олган Ангрен кўмир разрези коллективи мусобақа пешқадамлари сафида боряпти. Улар ўзларининг анъанавий байрамларини катта меҳнат ғалабаси билан кутиб олдилар. Кончилар йил бошидан бери планга қўшимча равишда юз минг тонна кўмир қазиб олганликлари ҳақида рапорт бердилар. Шуниси диққатга сазоворки, разрезда фан-техника ютуқларидан самарали фойдаланиш, илғорлар тажрибасини кенг қўллаш туфайли меҳнат унумдорлиги тез юксалиб бормоқда. Бир мисол. Ҳозир бу ерда ҳар кеча-кундузда 18 минг тоннадан зиёд кўмир қазиб олиниб, истеъмолчиларга жўнатиляпти. Бу, ўн биринчи беш йилликнинг охирги йилига мўлжалланган кўрсаткичга тенгдир. Сурхондарё областидаги Шарғун кончилари меҳнати ҳақида ҳам юқоридаги сингари илиқ гапларни айтиш мумкин.

Мамлакатимизда кўмир саноати борган сари ривожланмоқда. Бу йил бундай ёқилғи қазиб олиш қувватлари кўплаб фойдаланишга топширилади. Кўмир саноатини тараққий эттиришнинг янги истиқболлари мамлакат Энергетика программасида белгилаб берилди. Шубҳа йўқки, барча совет шахтёрлари каби республикамиз кончилари ҳам программада кўрсатилган вазифаларни бажариш учун ҳормай-толмай меҳнат қилаверадилар.

Суратда: Шарғун конининг илғор шахтёрларидан Ашур Мингяшаров ва Ёқуб Сатторов.

Э. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

КОММУНИКАЦИЯНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ХАЛҚАРО ПРОГРАММАСИНИНГ ТОШКЕНТ СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

ТИНЧЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТ ХИЗМАТИДА

1983 йил БМТ қарори билан жаҳон коммуникациялар йили деб эълон қилинди. Унинг асосий шиори Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги ривожланаётган давлатларга уларнинг ўз оммавий ахборот системаларини яратиш ҳамда миллий журналист кадрларини тайёрлашда бериладиган ёрдамни кучайтиришдир. Коммуникациялар йили доирасида БМТ, халқаро электр алоқаси иттифоқи, ЮНЕСКО, журналистлар бирлашмалари йўли билан қатор халқаро тадбирлар ўтказилади.

ЮНЕСКО қарамоғида ҳаракат қилаётган бу соҳадаги энг етакчи ташкилотлардан бири Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси (КРХП)дир. Унинг раҳбар органи Ҳукуматлараро кенгашнинг навбатдаги тўртинчи сессияси 5—12 сентябрь кунлари Совет Ўзбекистони пойтахти Тошкентда ўтказилади. Бу ЮНЕСКОнинг иштироки билан бу йил СССРда ўтказилаётган энг йирик тадбирдир. Шу боисдан ҳам у мамлакатимиз, шунингдек чет эл жамоатчилиги ҳамда журналистларида катта қизиқиш туғдирмоқда.

Сўнгги ўн йиллар мобайнида оммавий коммуникацияларнинг техника воситалари сон ва сифат жиҳатидан шу қадар тез ривожландики, у ўзининг жадал суръати ва улкан кўлами туфайли «информацион портлаш» номини олди. Қисқа вақт ичида жаҳондаги радиостанциялар тахминан 30 мингтага, радиоприёмниклар — 1,3 миллиард, телевизорлар — 500 миллион (бу кунига 2 миллиард телетомошабин демакдир), фақат кундалик газеталарнинг бир марталик тиражи (ўн минглаб бошқа вақтли нашрларни ҳисобламаганда ҳам улар қарийб 8.200 тадир) 450 миллион нусхага етди. Ҳозир жаҳонда тахминан 1500 та матбуот агентлиги, 250 минг кинотеатр мавжуд бўлиб, ҳар суткада 1800 номда китоб нашр қилинмоқда.

Умуман олганда «информацион портлаш» объектив ва прогрессив ҳодиса бўлиб, агар уни тинчлик, социал ва миллий тараққиёт ишига хизмат қилдирилса, инсониятга катта фойда келтириши мумкин. Ўсиб бораётган халқаро ахборот айирбошлаш барча давлатларнинг қонуний манфаатларини, уларнинг суверенитети ва ички ишларига ташқаридан аралашилмасликни ҳисобга олган ҳолда ўтказилиши керак.

Бироқ ҳамма гап шундаки, империалистик лагердаги қудратли ва таъсирчан кучлар оммавий ахборот воситаларининг қувватидан бутунлай бошқа мақсадда фойдаланмоқдалар. Улар чет элларда, айниқса, Осиё, Африка ва Лотин Америкасида пропагандистик зўравонликни кенгайтириб, шу қитъаларнинг халқларига буржуазия идеологиясини тиқиштирмоқдалар ва жаҳон социализмига қарши қўпорувчилик ташвиқоти олиб бормоқдалар.

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси давлатларининг кўпчилигига ўтмиш мустамлакачилик давридан оммавий коммуникациялар воситаларининг жуда паст даражаси мерос бўлиб қолди. Ер юзи аҳолисининг кўпчилиги истиқомат қилаётган ана шу регионларга телевизион станцияларнинг фақат 5 процентга яқини, радиостанциялар ва нашр қилинаётган китобларнинг атиги чорак қисми, кинотеатрлардаги ўринларнинг ҳам худди шунчаси, ривожланган мамлакатлардаги газеталардан 6 марта кам газета тўғри келмоқда.

Ривожланаётган ўнлаб мамлакатлар шу кунгача миллий матбуот агентликларига эга эмаслар. Кўпчилик мамлакатларда эса улар техник жиҳозланиш жиҳатидан шу қадар кучсизки, бу мамлакатлар Ғарбдаги йирик телеграф агентликларининг ахборотидан фойдаланишга мажбур бўлмоқдалар. Маданий маҳсулотлар, яъни кинофильмлар, телепрограммалар, китоблар, кассеталар ва бошқа нарсалар билан таъминлашдаги аҳвол ҳам яхши эмас.

Сўнгги 20—30 йил ичида Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг юзлаб мамлакатлари сиёсий мустақилликка эришдилар. Улар олдида чинакам иқтисодий мустақилликка эришиш, ўз халқларини социал ва маданий тараққиёт билан таъминлаш вазифаси кўндаланг бўлиб турибди. Лекин ана шу мақсадга оммавий коммуникациялар ва маданият соҳасида тубдан ўзгаришларни амалга оширмай туриб эришиш жуда қийин бўлмоқда. Ахборот олиш ва уни тарқатишда Ғарбга қарамликдан қутулмай туриб, ўзларининг оммавий коммуникациялари — матбуот, радио, телевидение, телеграф агентликларини яратмасдан ҳамда миллий зиёли ва журналист кадрларни тайёрламасдан бундай вазифаларни амалга ошириш қийин бўлмоқда. Худди шу боисдан ҳам озодликка эришган давлатлар халқаро маданий ва ахборот алмашувларни умумжаҳон миқёсида адолатли тарзда қайта қуриш масаласига борган сари мустақиллик, империализм ва янги мустамлакачиликка қарши умумий курашнинг муҳим таркибий қисми сифатида қарамоқдалар.

Сўнгги йиллар ичида қатор ривожланаётган мамлакатлар ахборот ва маданиятни қарамликдан халос этиш соҳасида баъзи ютуқларга эришдилар. Бу соҳада халқаро миқёсда ҳам дастлабки қадамлар қўйилди: Қўшилмаган давлатлар матбуот агентлиги (унга 84 агентлик киради), шунингдек радио ва телевидение муассасаларининг бирлашмалари тузилди. Лекин, шуни тан олиш керакки, бу соҳада эришилган ютуқлар капиталистик дунё ахборот ҳукмронлигига чек қўя олганича йўқ.

Ривожланаётган мамлакатларнинг ўз оммавий ахборот органларини тузиш ва халқаро ахборот алмашув адолатли тарзда қайта қурилишига интилишларига қарши чиқаётган асосий куч Ғарбнинг монополистик капитали, кўпмиллатли корпорациялардир. Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг маънавий ҳаётида ўз ҳукмронликларини абадийлаштириш улар учун ниҳоятда керак. Зеро, бу нарса ривожланаётган мамлакатларни капитализм ҳукмронлиги доирасида ушлаб туриш, шу қитъаларнинг табиий ва ишчи кучи ресурсларидан фойдаланиш учун шароит яратиш ҳамда бу ерларда илғор ўзгаришларнинг олдини олиш учун зарурдир. Сўнгги пайтларда Вашингтон шу масалаларда ўз позициясини янада қаттиққўллик билан ўтказа бошлади. У ривожланаётган мамлакатларга пропагандистик тазйиқни кучайтириб, ривожланаётган давлатларга қарши «психологик уруш»ни кенгайтирмоқда.

Бунинг бутунлай акси ўлароқ, Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатлар халқаро ахборот айирбошлаш масалаларида одилона йўл тутмоқдалар. Социалистик мамлакатлар милитаристик пропагандани, матбуот, радио, телевидениедан бўҳтон хабарлар тарқатиш, у ёки бу мамлакатдаги аҳволни бузиб кўрсатиш, уларнинг сиёсатини қоралаш ҳамда улар орасига адоват уруғини сочиш мақсадида фойдаланишни қатъий қораламоқдалар.

Социалистик мамлакатлар Осиё, Африка ва Лотин Америкаси халқларига ахборот агентликлари ва алоқа системаларини яратишда, миллий журналист кадрлар тайёрлашда амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Қатор мамлакатларда СССРнинг ёрдами билан қурилган радиостанциялар, телемарказлар, радио алоқа йўллари ишлаб турибди, «Интерспутник» системаси йўлдошларидан фойдаланиб ишлаётган халқаро алоқа объектларининг ютуқлари қувончлидир.

Ривожланаётган мамлакатлар кўпдан бери ЮНЕСКО қарамоғида махсус орган тузиш масаласини қўймоқдалар. Бу органнинг халқаро миқёсда шу мамлакатларнинг оммавий ахборот системасини тузишда ёрдам бериши ва бу соҳадаги куч-ғайратларни координациялаб туриши назарда тутилади. ЮНЕСКО Бош конференциясининг 21 сессияси (Белград, 1980 йил)да халқаро коммуникацияни ривожлантириш программасини тузиш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бу орган ЮНЕСКОнинг сиёсий раҳбарлигида иш кўради ва Бош конференция олдида ҳисоб бериб туради.

Ҳукуматлараро кенгашнинг бўлиб ўтган учала сессиясида қоидалар ишлаб чиқилди. Ана шу қоидалар асосида тушаётган лойиҳалар, ёрдам ҳақидаги илтимос ва таклифлар мақбуллиги аниқланади. КРХПнинг ёрдами биринчи навбатда миллий, регионал ва регионалларaро органлар тузиш ва ривожлантиришга қаратилган лойиҳаларга кўрсатилади. Бунда ахборот агентликлари, матбуот органлари, радио, телевидение ва кино, коммуникациялар соҳасида миллий сиёсатни планлаштириш хизматлари, ўқув юртлари сингари оммавий ахборот структураларини тузиш ва ривожлантириш ҳам алоҳида ўрин тутади.

ЮНЕСКО дастлаб ўз бюджетидан Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси учун 1750 минг доллар ажратди ва техник ходимлар берди. КРХПнинг махсус счёти очилди. Унга давлатларнинг ихтиёрий бадаллари кела бошлади. 1983 йилнинг 31 мартигача бу счётга 26 давлатдан 4 миллион долларга яқин маблағ тушди. Яқин орада яна 1,5 миллион доллар маблағ тушиши кутилмоқда. Албатта, бу ривожланаётган мамлакатлар эҳтиёжларига нисбатан унча катта маблағ эмас. Лекин шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, бу халқаро программанинг дастлабки қадамларидир, холос.

Ҳукуматлараро кенгашнинг Тошкент сессиясигача КРХП адресига умумий миқдори 8 миллион доллардан зиёд бўлган 50 дан ошиқ ариза-лойиҳа тушди. Шулардан 33 таси реализация қилиш учун қабул этилди. Улар орасида Панафрика матбуот агентлиги (ПАНА), Осиё ва Тинч океан матбуоти агентликлари ташкилоти (ОАНА), Лотин Америкаси махсус ахборот хизмати агентлиги (АЛАСЕИ), Камерун, Габон, Танзания, Тунис, Сенегал миллий матбуот агентликлари, Бангладеш ва Гвинея-Бисауда радиоэшиттириш хизмати тузиш ва ривожлантиришга ёрдам кўрсатиш ҳақидаги лойиҳалар бор.

Тошкент сессиясида 20 дан зиёд янги миллий ва регионал, шу жумладан Бенин, Ботсвана, Венесуэла, Гамбия, Куба, Ливан, Мадагаскар, Мозамбик, Судан, Тунис, Эфиопия, Ямайка ва бошқа мамлакатларнинг аризалари кўриб чиқилади. Сессияда БМТ системасидаги ноёб программа фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича кескин мунозара бўлиши кутилмоқда. Чунки, бу программа турли мамлакатларнинг оммавий ахборот соҳасидаги манфаатларига, кенг маънода олганда идеология соҳасига дахлдордир. Албатта, халқаро ахборот алмашувнинг туб проблемаларига «информацион империализм» ва амалдаги психологик урушга қарши, янги халқаро информацион тартибга кўмаклашишга доир баҳслар ҳам бўлади.

Ана шу масалаларнинг барчаси хусусида Совет Иттифоқининг позицияси изчил ва аниқдир. Бизнинг мамлакатимиз КРХП тузиш ғоясини аввал бошданоқ қўллаб-қувватлади ва уни амалга ошириш учун биринчилардан бўлиб бадал тўлади. КРХПнинг махсус счётига 500 минг сўм (ёки 673 минг доллар) ўтказилди, СССР ўқув юртларида ривожланаётган мамлакатлардан ахборот ва алоқа мутахассислари тайёрлаш учун йилига 50 стипендия ажратилди. КРХП доирасида малакали мутахассислар ва ускуналар етказиб беришга тайёр эканлигимиз маълум қилинди.

Ниҳоят, шуни ҳам таъкидлаш керакки, кўпчилик ривожланаётган мамлакатлар ўзларининг оммавий ахборот системаларини тузиш ва уларни социал ва миллий тараққиётга хизмат қилдиришда Совет Иттифоқи тажрибасига, бу соҳада миллий республикаларимиз тўплаган тажрибасига мурожаат қилмоқдалар.

Осиё, Африка, Лотин Америкасининг кўплаб халқлари учун Совет Ўзбекистонининг оммавий ахборот соҳасидаги тажрибаси катта қимматга эгадир. Аҳолисининг 98 проценти саводсиз бўлган Россия империясининг бу собиқ чекка ўлкасида ҳозир 273 республика, область, район ва шаҳар газетаси, 75 та журнал ва журнал типидаги нашрлар ўзбек, рус ва бошқа тилларда умумий тиражи 10 миллиондан зиёд нусхада чиқарилмоқда. Сўнгги беш йил ичида Ўзбекистон нашриётлари 200 миллион нусхадан зиёд китоб ва брошюра нашр этдилар.

1979 йилнинг сентябрида Тошкентда 46 мамлакат журналистларининг учрашуви бўлиб ўтган ва унда миллий оммавий ахборот воситаларини вужудга келтириш хусусида фикр алмашилган эди. Ўша учрашувнинг иштирокчиси сифатида биз унинг нақадар мароқли ва фойдали бўлганини, ўшанда вужудга келган «Тошкент руҳи» вазиятини яхши эслаймиз.

Ю. КАШЛЕВ,
СССР Ташқи ишлар министрлиги Ахборот бўлимининг мудири, тарих фанлари доктори.

СЎНГГИ СОАТДА

ФАВҚУЛОДДА ЧОРАЛАР КЎРИШ ЗАРУР

БУЭНОС-АЙРЕС. Чилининг турли сиёсий маслакдаги бешта энг катта партиясидан иборат демократик иттифоқ мамлакатдаги чуқур иқтисодий кризисни бартараф этиш юзасидан фавқулодда чоралар лойиҳасини ишлаб чиқди.

Мамлакат бошига тушган чуқур социал-иқтисодий қийинчиликлар учун масъулият тўла-тўкис Пиночет режимининг зиммасига тушади, деб уқтирилади ҳужжатда. Айни мана шу режим миллий бойликларни ажнабий монополиялар қўлига топшириб қўйди, эркин корхона эгалиги сиёсатини жорий этди. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажми 18 йил аввалги даражадан пасайиб кетди. Ишсизлик даражаси меҳнатга лаёқатли жами аҳолининг 30 процентидан ошади.

Иттифоқнинг фикрича, ҳозирги пайтда 24 миллиард доллардан ошиб кетган ва аҳоли жон бошига ҳисоблаганда дунёда энг юқори нуқтага етган Чилининг ташқи қарзини тўлаш муддатини узайтириш мақсадида кредиторлар билан — империалист давлатлар ва халқаро банк муассасалари билан музокаралар ўтказиш биринчи галдаги вазифадир.

«РАКЕТАЛАРГА ЙЎЛ ЙЎҚ!»

ҒАРБИЙ БЕРЛИН. АҚШ қуролли кучлари томонидан ҳарбий мақсадларда фойдаланилаётган Темпельгоф аэродроми территориясига кираверишда Ғарбий Берлин хотин-қизлари «Ракеталарга ва қуролланиш пойгасига йўл йўқ!» деган шиор остида урушга қарши катта намойиш ўтказдилар.

Намойиш қатнашчилари АҚШ билан НАТОнинг Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатлар территориясида Американинг ўртача ОЛИСЛИККА учириладиган янги ракеталарини жойлаштиришдан иборат хатарли режаларидан воз кечишни талаб қилдилар.

БМТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ НАМИБИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

ЛОНДОН. БМТ Бош секретари Х. Перес де Куэльяр Хавфсизлик Кенгашининг мандатига мувофиқ Намибия проблемаси юзасидан ЖАР маъмурлари билан маслаҳатлашувларни тугаллади. Рейтер агентлигининг хабар қилишича, БМТ делегацияси Намибияга жўнаб кетди, бу ерда у мамлакатнинг Ангола чегараси яқинидаги шимолий районларидаги вазият билан танишишни, сиёсий арбоблар билан ва ЖАРнинг Намибиядаги бош маъмури билан учрашишни мўлжалламоқда.

Кейптаунда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Х. Перес де Куэльяр Жанубий Африка томонининг Намибия проблемасини бартараф этиш учун дастлабки шарт сифатида Куба қўшинларини Анголадан олиб чиқиб кетиш тўғрисида қўяётган талаби музокаралар доирасидан четга чиқади, деб яна бир бор таъкидлади. Жаҳон ҳамжамияти БМТнинг Намибия хусусидаги плани дарҳол ва ҳеч бир шарт қўймай амалга оширилишини талаб қилади, деб таъкидлади у.

(ТАСС).

ВАҲШИЁНА СИЁСАТ

КАПИТАЛ ДУНЁСИ: ИРҚЧИЛИК

Жанубий Африка Республикасида ҳукм сураётган апартеид режими мамлакатни африкаликлар учун улкан қамоқхонага айлантирди. Ҳар йили камида ярим миллион африкалик зиндонларга ташланмоқда. Ҳар куни ҳеч бир гуноҳсиз кишиларни осиб ўлдиришга ҳукм қилмоқдалар, жаллодларнинг таърифлашларича, «қочиб кетишга уриниш чоғида» отиб ташланмоқдалар. ЖАРда «одил судлов системаси» деб аталган система жазо органлари қўлида бошқа фикр юритувчи ҳар қандай кишини таъқиб этишда фойдаланилаётган бир қурол, холос. Апартеид давлатида африкаликлар амалда ҳуқуқсиз бўлиб, уларни ўзлари яшаб турган жойлардан зўрлик билан ҳайдаб, мамлакатнинг бир қисмидан бошқа қисмига кўчирмоқдалар.

Ирқчи ЖАРда оқ танлилар қора танлиларга қараганда ўртача 20 йил кўп умр кўрмоқда. Бу мамлакат маъмурлари ўтказаётган «ирқларнинг алоҳида ривожланиши» сиёсатининг бевосита натижасидир. Апартеид давлатида қора танли аҳоли очликдан, касалликлардан, турар жой шароитларининг ёмонлигидан азоб чекмоқда. Ҳар 91 минг африкаликка эса 1 врач тўғри келмоқда.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ САҲИФАСИ

ИЖОД БЎСТОНИ

✦ ШАРҚ МАШЪАЛИ, ДЎСТЛИК ШАҲРИ — ТОШКЕНТ МАДҲИНИ КУЙЛАЙМИЗ
✦ ДОСТОН ҚАҲРАМОНИ БИЛАН САМИМИЙ УЧРАШУВ
✦ МЎЙҚАЛАМ СОҲИБЛАРИНИНГ КЎРГАЗМАСИ
✦ ДЎСТЛИК ВА ҚАРДОШЛИК — БОШ МАВЗУ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

Эркин ВОҲИДОВ

ТОШКЕНТ САДОСИ

Таниқли шоир Эркин Воҳидов Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига атаб «Тошкент садоси» деган янги достон ёзди. Маълумки, шоир Тошкент зилзиласи чоғи «Палаткада ёзилган достон»ини яратган эди, «Тошкент садоси»ни шу достоннинг мантиқий давоми, дейиш мумкин.

(ДОСТОН)

I.

АЗИЗ шеърхон дўстим, борми ёдингда —
Ўн етти йил аввал бизлар икковлон
Таҳликалик апрель, олтмиш олтида
Бирга палаткада ёзгандик достон.

Замин остимизда гувлаб гумбурлаб
Ларзага соларкан зилзила зарби
Қуббасин терс қўйган «Т-34»лар
Тўзонга шўнғиркан жангдаги каби

Байналмилал сўзга айланиб ҳашар,
Дўстликни имтиҳон этганда боз у
Биз вайрон кулбада хаёлдек шаҳар
Келажак Тошкентни қилгандик орзу.

Юр, дўстим, кўчага чиқайлик энди,
Юр анҳор соллониб оққан томонга.
Товус фавворалар таъзимда турган
Нилий сарҳовузлик улкан майдонга.

Ҳов ана, кўк гумбаз, ишқ хиёбони,
Ерда қолгани йўқ, мана сўзимиз,
Шаҳар «ҳокими»га гапимиз ўтса,
Чакана эмасмиз, демак, ўзимиз.

Шаҳримнинг энг гўзал биноси мана,
Бу Лениннинг уйи қандай мукаммал.
Дунё иши қизиқ. Унинг ўзи-ку
Биздек палаткада турган бир маҳал.

У замон энг буюк зилзила эди,
Чайқалиб турарди курраи олам.
Шунда Шушинодаги чайла ёнида
Қумғонни қайнатиб камтар бир одам
Ҳал қилмоқда эди дунё тақдирин,
Менинг шу Тошкентим истиқболин ҳам.

Мана ўша Тошкент, улуғвор, азим,
Шарқнинг дарвозаси, Шарқнинг машъали.
Шаҳрим, бир фарзанддек қилурман таъзим.
Эй буюк дўстликнинг боқий ҳайкали.

Икки минг ёшда сен йигитдай ўктам,
Эртанг бугунингдан нурафшон бўлсин.
«Тошкент садоси» деб битган қасидам
Муборак тўйингга армуғон бўлсин.

II.

ЎҚУВЧИМ, маъзур тут, яна қайтадан
У мушкул дамларга назар ташласам.
Шунча вақт сўнггида бу кун дафъатан
Тошкент достонини Ўшдан бошласам.

Сабабин билурсан, ўшлик қизалоқ
Зилзила кунлари кўрсатиб ҳиммат,
Чиройлик ҳуснихат билан, бир варақ
Мактуб ёзган эди. Мана ўша хат:

«Тошкент. Ўзбекистон раиси Шароф Рашидовга тегсин. Мен бу йил тўртинчи синфни битирдим. Ёшим ўн бирда. Ер қимирлаш қанақа бўлишини билмайман. Бизнинг маҳаллада кеча Тошкентга ёрдам деб пул йиғишди. Мен атлас кўйлакка йиғиб юрган беш сўм пулимни юборяпман. Болалар боғчаси қуришингизни сўрайман.
Дилором, Ўш шаҳридан».

Букун йўлга чиқдим, Ўш қайдасан, деб
Айтмасам ҳеч бўлмас арзим бор учун
Дилором синглимдан қиёматда ҳам
Битта атлас кўйлак қарзим бор учун.

На бир атлас кўйлак, соф ҳисларингга
Фидо бўлақолсин жону жаҳоним.
Шу азиз пойингга, пок изларингга
Атласдек тўшалсин Ўзбекистоним.

Қайдасан Дилором! Қайси ёқлардан
Сени излай букун! Садо қилсанг-чи!
Боболар муқаддас билган тоғлардан
Жажжи фариштадек тушиб келсанг-чи!

Бахш этган бир замон Ҳофизи Шероз
Бир холга Самарқанд ва Бухорони.
Сенинг ҳимматингга бағишласам оз
Тошкент билан қўшиб бутун дунёни.

Чунки сен юборган беш сўм пул эмас,
Беш қитъа мулкидек жавоҳир эди.
Тошкентни қурганлар, қилгинки фараз,
Сенинг мададингдан баҳодир эди.

Мен ҳам ўйлаб кўрсам энди вақт ўтиб,
Уйим вайрон бўлиб эгмагандим бош,
Синглим, яширмайман, хатингни ўқиб
Кўзимдан тирқираб оқиб кетди ёш.

Мактубинг қўлимга тутқазди қалам,
Ўша пок ниятинг билан, сингилжон,
Тошкентликка қудрат бердинг бир олам,
Ёш шоир акангга бир янги достон.

Шунда мен ўзбекнинг битта фарзанди,
Танти халқ одатин эттириб давом,
Ваъда қилган эдим янги Тошкентни
Сенга қилурмиз деб, «Шаҳри Дилором».

Ўша кунга етдик, минг марта шукур
Ленинча дўстликни берган давронга.
Бир шаҳар яратдик-қилгулик ғурур,
Кўз-кўз айлагулик жумла жаҳонга.

Синглим, у сеники — нақдинанг кетган,
Сеникидир она сутидек ҳалол.
Кел беминнат ўзбек отанг қўлидан
Энди ўз шаҳрингни қабул қилиб ол.

Санаб ол буюрган боғчаларинг бу,
Юзтасин тахт қилиб қўйдик йўлингга,
Ленин музейини айтмайман, у-ку
Бино бўлган фақат сенинг пулингга.

Қўй-чи янги Тошкент — ушбу ҳашамат,
Сеники бор кўрки жамоли билан.
Бор чаман боғлари, илму маърифат;
Шеърию санойи камоли билан.

Бир ён Юнусобод, бир ён Чилонзор,
Дорилфунундан то Академ шаҳар —
Дунёда шундайин мамлакатлар бор,
Худуди бўлолмас Тошкентинг қадар.

Гувлаб ётган миллион темир юракдир
Бир лаҳза тинмайин кундузу кеча.
Чинни пиёладан токи трактор,
Кичкина урчуқдан самолётгача —

Бу сир эмас энди — борлиқ дунёга
Тошкент тамғасила кетадир букун.
Шаҳрингда тўқиган бари матога
Курраи заминни ўраса мумкин...

Мен шавқда борлиқни унутиб тамом
Оддий ҳақиқатни баён қилурман.
Шунча вақт ўтиб ҳам сени, Дилором,
Жажжи қизалоқ деб хаёл қилурман.

Эй шоир, бармоғинг букиб санаб боқ,
Шеърий ҳаяжонинг келмасин устун.
Ўшанда ўн бир ёш бўлган қизалоқ
Ойдек тўлиб турган аёлдир букун.

Бормисан, Дилором, қайдасан, кимсан,
Балки олимасан, балки пахтакор!
Эҳтимолки сенинг ўша хат ёзган
Дилоромдек ширин қизалоғинг бор.

Ўйнаб сайр этгулик йўл эмас ҳаёт,
Мушкул довонлардан ҳам ўтгандирсан.
Балки ортда қолиб гўдак хаёлот,
Битган мактубингни унутгандирсан.

Йўқ, сен унутсанг ҳам халқнинг ёдида,
Халқнинг ёди эса мангудир сингил.
Унинг ардоғида, кўз қароғида
Сендек фидойи қалб, меҳрибон кўнгил.

Ният холис бўлса етмоқ муқаррар,
Ерда қолиб кетмас шоирнинг сўзи —
«Бирма бир Тошкентни кўрсатиб чиқар
Сенга Ўзбекистон раиси ўзи».

III.

ШАҲРИНГДА, қадимий Тупроққўрғонда
Яъни ул муборак Ленин майдони,
Гагарин боғидан кунгай томонда
Бордир Марказкомнинг юксак биноси.

Биз ўша масканга бормоқдан аввал,
Қилиб олмоқ учун руҳни беғубор —
Номаълум аскарнинг қабрига ҳар гал
Лаҳза таъзим қилиб турмоғимиз бор.

Сен ҳам у бинода зиналар ошгин;
Баланд қаватлардан қара тўрт томон.
Шунда сенинг шаҳринг, муаззам Тошкент
Гўё кафт устида бўлур намоён.

Қатрада қуёш бор, бир гулда бўстон,
Бир шаҳарда ўн беш республика жам.
Ана — Украина, бу Қирғизистон,
Бу уйларни Литва қурган муҳташам.

Кўчалар инсондек яшар, дейлар, рост,
Мана кўз олдингда қадим дўстлардай
Руставели билан Муқимий ҳамроз,
Устоз Навоийнинг ёнида Абай.

Бу «Москва», «Россия», «Ўзбекистон» бу,
Тунлар кавкабистон бўлиб ёнадир.
Булар меҳмонхона, ҳақиқатда-ку
Тошкент ўзи катта меҳмонхонадур.

Тасаввур қилмоқчи бўлсанг бир нафас,
Шаҳринг аэропорти, ана, назар сол.
Сен кўрган у кенглик — аэропортмас,
Асал ариларнинг ини бамисол.

Мўъжаз «Як»дан улкан аэробусгача
Учмоғу қўнмоқнинг адоғи йўқдир.
Занжи, папаусдан то ҳиндусгача
Турфа меҳмонларнинг саноғи йўқдир.

Тошкент — «нон шаҳри» деб қозонган шуҳрат,
Демакки, тўкинлик, баракат шаҳри.
Қўшиқ бу масканда нондек зарурат,
Тошкент — нондек азиз шеърият шаҳри.

Чорак аср аввал икки қитъанинг
Шуароси тузган анжуман аро
Мазмуни «омонлик», «эзгулик»ка тенг,
«Тошкент руҳи» деган лутф бўлди пайдо.

Пабло Неруданинг, Нозим Ҳикматнинг
Ўлмас овозида яшар ўшал руҳ,
Шеърнинг маликаси, қизи Тошкентнинг
Зулфия созида яшар ўшал руҳ.

Жангчи Агостиньо сарбасти билан
Файз Аҳмад ғазалин тенг довруғи бор.
Шарқ узра шафақдек эллар кўтарган
Озодлик туғида Тошкент руҳи бор.

Ҳар баҳор очилган алвон лолалар
Кўзларнинг қувончи, дил шукуҳидир.
Лоладек яшнаган бахтлик болалар
Қувноқ хандаси ҳам Тошкент руҳидир.

У меҳр демакдир; — энг муқаддам ҳис,
Олам ошно бўлсин ўшал туйғуга.
Тошкентнинг ўзига бир марта олқиш,
Юз бор олқиш бўлсин Тошкент руҳига.

IV.

ЮРТ КЎРКИ — элининг хотамтойлиги,
Қалби чиройликнинг уйи чиройлик.
Асли бойлик эмас олтин бойлиги,
Олтинга бергисиз одамлар — бойлик.

Мана бу кўчадан кунботар ёқда
Халқлар дўстлиги деб аталган майдон.
У ерда кўкчалик Шоаҳмад ота —
Номи унинг етти иқлимга аён —

Ўн олти фарзандни қучиб меҳрибон,
Мангулик олдида тутиб турар бош.
Бу мунис нигоҳда бўлмиш намоён
Ўзбекнинг юраги бамисли қуёш.

Ўзбек меҳри қуёш, мабодо лекин
Керак бўлса у ҳам жангларга қодир.
Ёвга кўрсатди чин мардлик нелигин
Тахтапулдан чиққан шер ўғлон Собир.

Ана у ҳовлида Ойбек яшаган
Ҳабиб Абдуллонинг маҳалласи бу.
Бизнинг уста Маҳмуд санъати билан
Ярим Ўзбекистон панжара кўзгу.

Аброр Отеллони ижро этган он
Шекспир юртини ларзага солди.
Ҳов, Қўрғонтегида туғилган ўғлон
Ғафур Ғулом бўлиб дунёни олди.

Мусиқа боғида безавол чинор
Ражабий шу ернинг бўз боласидир.
Бадри Чочийдан то Қодирий қадар
Улуғ Тошкандийлар сулоласидир.

Тошкент сўзин айтсам ғурурим ғолиб,
Нетай, она шаҳрим шу маскан бўлса,
Майли, «мош» сўзини пайровга солиб
Фарғоналик дўстлар аския қилса.

Бахтлиман довруғи оламга кетган
Тошкент фуқароси бўлганим учун.
Буюк инсонларнинг қадами теккан
Табаррук тупроқда турибман букун.

Сен ҳам шу ерликсан, энди, Дилором,
Тошкент соҳибаси, сулув шаҳриёр.
Унинг букун-ю эртаси, тамом —
Борлиғи сеники, қилгин ифтихор.

Ўтмишин ҳам ўрган, бу тарих узоқ,
Ҳисоб этиб бўлмас асло йил ила.
Тошкент заминига қулоқ тутиб боқ,
Бу қисмат — узлуксиз кечган зилзила.

Кўп қирғин жангларга гувоҳ бу замин,
У қон дарёларин шимган тупроқдир.
Неча минг йилларнинг дарду аламин
Кўтармоқдан бу ер моматалоқдир.

Кўҳна суғд бардошин, туғилмай Исо,
Қадим ёвузларда юнонлар айтган.
Ўқлар ёмғирини ёғдирган, аммо
Искандар бу юртни ололмай қайтган.

Неча хоқонларни, хонларни кўриб,
Жафосин кўкракка санчган элатмиз.
Араблар куйдириб, мўғуллар қириб,
Сўнг охир ўз-ўзни янчган элатмиз.

Икки минг йил аввал қандоқ эди Чоч,
Сен агар билмоқни қилурсан ҳавас,
Хаёлот кўкида ёзмай кўп қулоч
Олтмиш йил нарига назар солсанг бас.

Ўша жин кўчаю гувала девор
Ўша темирчилик, ўша расталар...
Олтмиш аср мудраб ётган бу диёр
Олтмиш йилда етди фазога қадар.

Йигирманчи аср — тарихнинг қалқиб
Силтаниб олдинга югурганидир.
Қўқон араваю ИЛ-86
Бир авлоднинг кўриб улгурганидир.

Абадият аро шундай бир фурсат
Сену менга насиб бўлибди, сингил,
Фикрат парвозига тилайди шиддат
Бундоқ шиддатга ҳам кўнмаган кўнгил.

V.

ЗАМИН, тасаввур қил, борлиқда танҳо
Барҳаёт юлдуздур, балқиб турибди.
Бу замон у борлиқ ва йўқлик аро
Симоб қатрасидек қалқиб турибди.

У инсон наслини этгунча бунёд,
Қилгунича уни оқил, фарзона
Неча миллиард йиллар нур тилаб ҳайҳот
Қуёш теграсида бўлди парвона.

Мана у — одамзод, улуғ, муқаддас,
Коинот мулкида бетимсол даҳо.
Энди ер шафқатни самодан эмас,
Башар фарзандидан қилар илтижо.

Она замин узра юлдузлар чироқ,
Офтоб ҳам беминнат нурга ўрайди.
Ер ўз фарзандидан ҳайиқар бироқ,
Ер ўз фарзандига инсоф сўрайди.

У кун Москвага океан ўтиб
Бир хат келди. Ўқиб кўзга қалқди ёш.
Қизалоқ Саманта йўллаган мактуб
Сенинг у хатингга жуда оҳангдош.

О, бола юраги, беғубор дунё,
Борлиққа меҳри тенг, бамисли офтоб.
Биз олам ҳикматни билсак ҳам гоҳо
Бола саволига топмаймиз жавоб.

Улар истар — олам чаманда бўлса,
Тинчлик бўлса мудом, бахт бўлса мудом.
О, қани, катталар Саманта бўлса,
О, қани, катталар бўлса Дилором.

Турналар учади арғимчоқ солиб,
Сиз уларни қуш деб ўйламанг асло.
Улар — гўдакларнинг эзгу хаёли,
Бегуноҳ диллардан учган муддао.

Беғубор фалакда азалу абад
Ер узра баробар таратган ёғду
У офтоб эмасдир, меҳри бесарҳад,
Орзуси бесарҳад гўдак қалби у.

Осуда кечалар кўк тоқин ўраб
Шамдек ёниб турган миллиард юлдузлар —
Юлдузлар эмасдир, ҳимоят сўраб
Бизларга жовдираб қараган кўзлар.

Одамлар, фалакни асранг, кўкдаги
Ул азиз турналар бўлмасин ҳалок.
Улар Самантанинг оҳу юраги,
Улар Дилоромнинг ниятидир пок.

Одамлар, заминни асранг, бир хато
Ёруғ бу оламнинг бўлгай адоси.
Бизни чорламоқда муқаддас садо,
Бу икки минг йиллик Тошкент садоси.

ЎША ЎШЛИК ДИЛОРОМ

У тошкентлик эмас, аммо ҳар бир тошкентликнинг қалб ардоғида.

У ўзбекистонлик ҳам эмас, аммо ҳар бир ўзбекистонлик унинг номини эъзозлаб, меҳр билан, муҳаббат билан тилга олади.

Мен унинг ҳақида ҳар хил одамлардан, Фарғонанинг хушманзара оромгоҳларию Қарши чўлларида, Сурхон воҳасию Мирзачўл кенгликларида яхши-яхши гаплар эшитганман. Шундай илиқ гаплар автобусда ҳам, метрода ҳам, поездда ҳам, самолётда ҳам қулоғимга чалинарди.

Унинг исми — Дилором. Ҳа, ўша ўшлик Дилором. Энди ёдингизга тушдими?

1966 йилда Тошкентда табиий офат — кучли зилзила юз берганида мамлакатимиздаги барча кишилар буни ўз бошларига тушган кулфатдек қабул қилдилар. Нафақат Ўзбекистон, бошқа барча қардош республикаларнинг шаҳар ва қишлоқларида ҳам «Тошкентга ёрдам фонди» тузила бошланди. Ўшанда Дилором ер қимирлаш бўйича тузилган комиссияга хат ёзиб, атлас кўйлак учун йиғиб юрган беш сўм пулини юбориб, болалар боғчаси қуришни сўраганди.

Бу хат кейинчалик шоир Эркин Воҳидовнинг ўша пайтда ёзилган машҳур «Палаткада ёзилган достон»ига киритилди.

Оғир синов кунларида Ўзбекистон пойтахти аҳолиси бошига тушган катта кулфатни кичкина юракчаси билан ҳис эта олган бу қизчанинг икки энлик хати тошкентликларга қанчалик маънавий мадад бахш этганлигини сўз билан ифодалаш қийин.

Ўша пайтларда газета ва журналларнинг редакцияларига, телевидение ва радиога кўплаб хатлар келганди. «Ким у, ўша Дилором?» дейиларди бу хатларда. Ўз қалбида ўзбек халқига хос бўлган сахийликни, фидойиликни, меҳрибонликни жо қилган бу қизча ҳақида ҳамма тўлиқроқ маълумот олишни истарди. Ўшлик ҳамкасбларимиз — журналистлар ўшанда Дилоромни қидиришган, аммо топишолмаганди. Чунки хатда на адреси кўрсатилганди унинг, на фамилияси.

Мана, Тошкентнинг жароҳати ҳам битиб кетди. Ҳозир Совет Шарқида бу энг кўркам, энг нурафшон, энг навқирон шаҳарнинг икки минг йиллик тўйини ўтказишга тайёргарлик кўриляпти. Бу қутлуғ юбилейга ҳамма баҳоли қудрат ҳисса қўшмоқда. Ким кўркам бинолар қуряпти, ким қадимий Шошнинг тарихи саҳифаларини варақлаяпти, ким Тошкентга атаб мусиқа ижод қиляпти. Мен ҳам бу юбилейга озми-кўпми ҳисса қўшишни, бир журналистик изланиш олиб боришга қўл уришни мақсад қилиб қўйдим. Агар ўша Дилоромни тополсак, ўша табиий офат пайтида шаҳримизга ёрдам қўлини узатган, ҳамдардлик билдирган, минглаб, миллионлаб кишилар вакиллари қатори уни ҳам Тошкентнинг қутлуғ тўйига таклиф этсак, қандай улуғ иш бўларди! Ахир, хайрли ишнинг қайтими ҳам бўлиши керак-ку! Ўша кичкина Дилором ҳозир улғайиб, камолот ёшига етиб, Ватанимизнинг суюкли фарзандларидан бири бўлиб қолгандир? Ахир, орадан ўн етти йил ўтди...

Мана, ниҳоят, Ўшдаман. Бу ердаги ҳамкасбларимиз, ўзбек тилида чиқадиган «Ленин йўли» область газетасининг ходимлари менинг Дилоромни қидириб топишда ёрдам бериш ҳақидаги илтимосимни бажонидил қабул қилишди.

— Аммо бир оз қийин бўлармикин, — ўйланиб қолди редактор Одилжон Обидов. — Дилоромни қидириб топиш ғарам ичидан игна ахтариш билан баробар. Чунки, бир марта излаб кўрганмиз, тополмаганмиз. Бу сафар топсак улуғ иш бўларди.

Газетанинг шанба сонида «Қаердасан, Дилором?» сарлавҳали кичкина мақола босилди. Биз Ўш шаҳридаги барча маҳаллаларга, шаҳарга чегарадош қишлоқ Советлари территорияларига хабар бердик. Яқинда бўлиб ўтган сайловда қатнашганлар рўйхатини кўздан кечирдик. Дилором — ўзбекларда кенг тарқалган исм. Биз ёши тўғри келадиган кўпдан-кўп Дилоромлар билан суҳбатлашдик.

— Тўғри, — дейишди баъзи бирлари. — Тошкент зилзиласи кунлари пул йиққанмиз. Тошкентлик болаларга совға-саломлар юборганмиз...

— Ўша оғир дамларда тошкентликлар билан ҳамдард бўлганимиздан ғоят бахтиёрмиз, — деди хизматчи Дилором Каримова.

— Топсангиз, айтинг, биз ҳам билиб қўяйлик ўша Дилоромни, — илтимос қилди пахтакор Дилором Сотволдиева.

— Тошкентлик пионер дугоналаримизга хатлар ёзганмиз, кўнгил сўраганмиз, — жавоб қилди тамакикор Дилором Абдуавизова.

Лекин уларнинг биронтаси ҳам «мен ўша Дилоромман» демади...

Қидиришнинг ўнинчи куни ҳамкасбларимиз — «Ленин йўли» область газетасининг журналистлари билан энди нима қилиш кераклиги ҳақида маслаҳатлашдик.

— Дилором топилмади,— деди касбдошлардан бири, — шундай экан, Дилором Тошкент билан Ўш, икки қадимий шаҳар ўртасидаги, икки қардош республикалар ўртасидаги мустаҳкам интернационал дўстликнинг рамзий тимсоли бўлиб қолсин. Буни шундай тушунамиз: Ўшда ўнлаб, юзлаб, Дилоромлар бор. Улар ишчи, колхозчи, хизматчи... Ҳар бири дилкаш аёл, меҳрибон она. Уларнинг ҳар бири Тошкентнинг азиз қизи бўлишга арзийди. Уларнинг ҳар бири — ўшлик Дилором...

Шу қарорга келиб турган эдик ҳамки, эшик қия очилди-да, «мумкинми?» деган овоз эшитилди. Остонада баланд бўйлик, истараси иссиқ ёшгина аёл турарди.

— Мени сўратган экансизлар? — деди у бир оз ийманиб.

— Сиз... ким бўласиз?

— Менми? Мен... Дилpromman. Ўша сизлар излаётган Дилором.

Ажойиб, унутилмас лаҳзалар, кутилмаган бахтли тасодиф деб, балки шуни айтсалар керак.

— Нега аввалроқ келмадингиз? — сўрадик бир оздан кейин.

Дилором ҳижолатомуз жилмайди.

— Биринчидан, — деди у, — мендан бошқа Дилоромлар ҳам ана шундай хат ёзишган бўлса-чи, деган истиҳолага бордим. Кейин... Нима хизмат қилиб қўйибманки, шундай катта шарафга муяссар бўлсам?..

Сўлим баҳор кунларидан бири. Деразадан ўрикнинг оппоқ гуллаган новдалари кўзга ташланиб турарди. Дилором ўзи ҳақида сўзларди...

Унинг фамилияси Мамахонова экан. Ўзи Ўш шаҳрининг Ленин номли ўрта мактабида ўқиган. Мактабни тугаллагач, шаҳардаги «Обувшик» пойафзал фабрикасининг 2-модель цехида ишлай бошлаган. Ҳозиргача шу ерда меҳнат қилади. Ишлаб чиқариш зарбдори. Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси.

Отаси Мамахон Ғозиев Қорасув районидаги «Тўлайкан» совхозида ишчи. Онаси Мунаввархон кўп йиллар совхозда ишлаган. Ҳозир пенсияда. Дилоромнинг турмуш ўртоғи шаҳардаги давлат банкида инкассатор бўлиб ишлайди. Ўн яшар Аҳмаджон исмли фарзандлари бор. Дилоромнинг адресини маълум қиламиз: Ўш шаҳри, Куйбишев кўчаси, 5-уй.

* * *

Қўлимда иккита фотосурат турибди. Уларнинг бирида 1966 йилги зилзила, Тошкент вайроналари акс эттирилган. Қулаб тушган уйлар, қатор-қатор палаткалар... Иккинчиси — навқирон Тошкент ҳаётидан фотомонтаж. Ленин музейининг муҳташам Тошкент филиали, Ҳукумат уйи, Халқлар дўстлиги саройи, улуғвор «Ўзбекистон» ва «Москва» меҳмонхоналари...

Ўзимча ўй сураман: мана шуларнинг барчаси сенинг ўша беш сўм пулинг эвазига қурилган, синглим Дилором! Янги Тошкентнинг пойдевори сенинг ва сенга ўхшаган юзлаб, минглаб сахий қалб, ҳиммати тоғдай юксак Дилоромларнинг меҳр-муҳаббатига қурилган.

Республикамиз пойтахти— вайроналардан қад кўтарган навқирон Тошкент сени ўзининг икки минг йиллик тўйида энг азиз меҳмони каби кутиб олади!

Қодиржон СОБИРОВ,
ЎШ—ТОШКЕНТ.

САНЪАТ ОЛАМИДА

АЛИШЕР НАВОИЙГА БАҒИШЛАНАДИ

Улуғ шоир номидаги шаҳарда «Алишер Навоий образи Ўзбекистон графикларининг асарларида» мавзуида кўчма виставка ташкил қилинди. Экспозицияда В. Кайдалов, К. Башаров, В. Чиганов, В Паршин ва республикадаги бошқа рассомлар чизган ўттиздан кўпроқ оригинал расмлар бор.

ЎЗБЕКИСТОН—НОҚОРАТУПРОҚ ЎЛКАГА

Тошкент марказида очилган фотокўргазма шундай деб аталади. Кўргазмага Новгород, Владимир ва Иваново областларида ишланган қирққа яқин сурат қўйилган.

Суратларда ер қазиш, йўллар қуриш, кўплаб дон, сабзавот, гўшт, сут берадиган янги хўжаликларда замонавий посёлкалар барпо этиш ишлари акс эттирилган. Кўргазмани Ўзбекистон Информация агентлигининг фотохроникаси кекса усталаридан бири Р. Шамсутдинов тайёрлаган.

(ЎзТАГ).

ҚАТРАЛАР

ЧИРОҚЛАР

Қишлоғимизнинг нуроний қариялари— Сирожиддин, Мелибой, Туробжон, Соҳибназар, Эргашбой, Абдуғани, Ҳошим бувалар бизни «чироғим» деб эркалашарди. Бибисора, Тожинисо, Нуринисо, Асалбиби, Ҳалимабиби, Оқила холалар ҳам шундай деб пешонамизни силашарди. Улар энди йўқ. Ҳозир ҳам Мамади бувамиз, Зебинисо, Марямбиби, Муҳаррам ва бошқа момоларимиз ҳар биримизни «чироғим», деб чақиришади.

Чироқ бўла олдикми! Чироқ бўлармиканмиз!

МЕҲР

У ҳеч кимга қўшилмайди, ғалати, кемгап. Бунинг устига бировлар хизматидан қочар, фақат ўз кўмочига ўзи кул тортишдан бошқа нарсани хаёлига келтирмасди.

— Ҳеч киминг йўқми!

— Йўқ.

— Бўлмаса бир кўчат топиб, уни ерга эк. Ана шуни отам деб сиғин. Юрагингда инсонларга меҳр уйғонади.

Ахир, илинжсиз, ҳеч кимсасиз яшаб бўладими!!

ПУШАЙМОН

Уни мажлисда ёмонлашди. Икки-уч одамнинг гапига кириб, уни кўпчилик айблади. У гапиролмай қолди. Унга қарши кўтарилган қўллар орасида менинг ҳам қўлим борлигини у ўз кўзи билан кўрди. Унинг ҳеч кимга эмас, фақат менинг қўлимни кўриб титраганини сездим. Унинг гуноҳи йўқлигини билардим, тушунардиму, нега ўйламадим!

Сени билиб-билмай гапирганлар эмас, мен жароҳатлаб қўйдим-ку, жигарим. Лоқайдлигим Сенга қимматга тушмасайди. Энди сен кимга ишонасан!

Ўйлаяпман, мени кечирмаслигингни ўйлаяпман!! Ўзимга ҳам қимматга тушмасайди, бу лоқайдлигим!

Йўлдош СУЛАЙМОН.

ЯНГИЛИКЛАР ✻ 83

РАЙОННИНГ СПОРТ КЛУБИ

● **Ҳаққулобод «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти Наманган область совети биринчилиги мусобақаларини ўтказиш жойи қилиб танланди.** Яқиндагина бу ерда фақат футбол майдони бор эди. Ҳозир Ҳаққулободда спорт комплекси барпо этилди. Комплексда ўйин майдончалари, енгил атлетика секторлари, бокс, кураш, гимнастика заллари, теннис корти, сузиш ҳавзаси бор. Спорт комплекси Норин районидаги 32 та корхона, колхоз, ташкилот маблағи ҳисобига қурилган. Буларнинг физкультура коллективлари «Шодлик» хўжаликлараро спорт клуби составига кирдилар. Дарҳақиқат, «Шодлик» клубига аъзо бўлган 5300 нафар физкультурачи мунтазам равишда ўтказиб турилаётган спорт машғулотларидан ҳурсанд бўлмоқда.

Клубда ҳозиргача ўнлаб разрядли спортчилар тайёрланди.

ЯНГИ МАКТАБЛАР ҚУРИЛДИ

● **Андижон областининг Полвонтош посёлкасидаги болалар ғоят хурсанд — 24-қишлоқ қурилиши тresти меҳнаткашлари янги мактаб биносини қуриб беришди.** Бу ерда ҳали бундай мактаблар барпо этилмаган эди. 3 қаватли корпуснинг кенг синфхоналари ва кабинетлари бирданига 784 ўқувчини қабул қилади. Янги мактабнинг асосий хусусияти шундаки, бу ерда биринчи марта теплица, чорва моллар учун бино, механика устахоналари қурилган. Ўқув-тажриба майдони ташкил қилинган.

Мактаб ҳузурида чинакам саломатлик шаҳарчаси — гимнастика зали, усти ёпиқ сузиш бассейни, тир, ўйин майдончалари бўлган спорт комплекси ҳам мавжуд.

Тошкент область Бўка районидаги «Коммунизм» колхозида ҳам 1200 ўқувчига мўлжалланган ана шундай мактаб қурилди.

РАССОМ ВА ДРАМАТУРГ

● **Ҳамза номли Қўқон драма театри томошабинларга «Виждон азоби» спектакли премьерасини кўрсатди.** Спектакль театрнинг бош рассоми Азиз Азизовнинг шу номли пьесаси асосида саҳнага қўйилди.

«Виждон азоби» пьесаси А. Азизовнинг томошабинларга ҳавола этилган иккинчи асаридир. Ўтган йили республика телевидениеси орқали авторнинг совет медикларига бағишланган «Нейрон операцияси» пьесаси асосида тайёрланган спектакль кўрсатилган эди.

БИЛИМ ЮРТИ ОЧИЛДИ

● **Карманада очилган билим юрти битирувчилари ҳисобига энди Навоий области кичкинтойларининг тарбиячилари отряди кўпайди.** 180 нафар йигит ва қиз мактабгача тарбия факультетининг биринчи курсига қабул қилинди. Улар колхоз ва совхозларнинг йўлланмалари билан ўқишга киришди. Билим юртини битиргандаридан кейин жонажон қишлоқларига қайтиб кетадилар.

(ЎзТАГ).

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

ШИРИН-ШАКАР ҚОВУНЛАР

Қўшкўпир районидаги Чапаев номли колхоз полизларида гурвак пишди. Оқноввот, гулоби, жийдаяпроқ, қарриқиз, ширинпечак ва бошқа хил қовунлар ҳам тўрлаб, мазага кирди. Тажрибали полизчи Вакс Раҳимов бошчилик қилаётган бригада 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 200 центнердан ҳосил олишга ва эл дастурхонига 1000 тонна ширин-шакар қовун етказиб беришга аҳд қилган.

Гап килограмм ёки центнерда эмас, албатта. Энг муҳими, қовуннинг ширин бўлишида. Буни тушунган Оллоберган Жуманиёзов ва Рашид Раҳимов каби полизчилар мўл ва сифатли қовун етиштириш йўлида тер тўкиб меҳнат қилмоқдалар. Улар бу йилги қовун сайили — ширинакда қатнашиб, Хоразм қовуни шуҳратини оширишда эришган ютуқларини намойиш қиладилар.

Р. ЗОҲИДОВ.

ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ НАРСА УНУТИЛМАЙДИ

✦ Совет халқи келаси йили жангчиларимизнинг Ленинград остоналарида душман қўшинлари устидан қозонилган ғалабанинг 40 йиллигини кенг нишонлайдилар. Айни кунларда революция шаҳри Ленинградга кўплаб ветеран-жангчилар келишмоқда. Суратда: ўзбекистонлик ветеран-жангчилардан бир группаси Ленинград блокадаси вақтида ҳалок бўлганлар хотирасига ўрнатилган ёдгорликка гулчамбарлар қўйиш пайтида.

А. Варфоломеев фотоси. (ЎзТАГ).

КОНЧИЛАР БАЙРАМИ

Ўзбекистон кончилари ўз профессионал байрами —Шахтёрлар кунини меҳнатда янгидан янги ғалабаларга эришиш билан кутиб олмоқдалар. Улар саккиз ойлик программани муддатидан олдин бажариб, планга қўшимча равишда забойлардан бир неча ўн минг тонна ёқилғи қазиб чиқардилар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ангренский» разрези ва 9-шахта коллективлари меҳнат мусобақасида пешқадамлик қилмоқдалар. Шахтёрлар кунига бағишланиб, Тошкент Ангрен, Шарғунда бўлиб ўтган тантанали йиғилишларда кончиларнинг меҳнат муваффақиятлари тўғрисида, улар ўн биринчи беш йиллик учун белгиланган янги юксак марралар ҳақида гапирилди. Бу ерда ишлаб чиқариш пешқадамлари ва новаторлари, Ўрта Осиё кўмир саноатининг ветеранлари муборакбод этилди.

(ЎзТАГ).

ҚОРА ЙЎЛИНГ — АРО ЙЎЛИНГ

ёки бир шофёр ҳикояси

ФЕЛЬЕТОН

Михаил Николаевич Васнецов тўғри келган таксига тушди-да, ҳеч ким билмасин дедими, аллақандай пастқам йўллардан юришни сўради. «Тезроқ, окаси, тезроқ», қайта-қайта тайинлади у.

У бошқармага шошиляпти. Коллективдан кимдир унга кеча имзосиз хат ёзиб, анча-мунча қинғир-қийшиқ ишларидан огоҳ эканлигини, ён бермаса тегишли жойларга ёзиш нияти борлигини очиқ билдирибди. Шуни зудлик билан бости-бости қилиб келиши керак.

«Биламан ким ёзганини, — хаёл сурди у. — Ҳозирча ҳийла ишлатаман: бир амаллаб алдаб-авраб кўндираман-да, кейинроқ терисига туз тиқаман... Ҳмм... Уятсиз, қилғиликни қилиб, кимлигимни билиб бўпти, деб суюниб юргандир. «Ўйнашмагин арбоб билан, арбоб урар ҳар боб билан»... Хе-хе-хе.

Сернайранг ўйлари бир жойга етгач, шофер билан суҳбатлашгандек бўлди. Шинам уй-жой, мўмай даромадга ихлоси баландлигидан ташқари сохта шуҳрат «қули» ҳам бўлганидан, у энг аввал ўзи тўғрисида гап сўради.

— Сен Васнецовни танийсанми?

— Нега танимайин, — деди шофер кулиб, — жа яхши танийман.

— Нега куласан бўлмаса?

— Ажаб гапни сўраяпсизда! Ўрта Осиё Энергетика системасининг диспетчерлар бирлашмаси бошқармасида уни танимаган одам йўқ. СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига тегишли одам дейишади.

— Ўҳ-ҳўў... — Мақтовидан суюниб қўйди Васнецов. — Хўш, қалай? Сенингча ҳам ўзи тузук одамми? Юриш-туриши...

— Аслида пихини ёрган зотлардан дейишади, — деди шофер йўлдан кўзини узмай, — сўнгги уч-тўрт йилда кўп ишлар қилиб улгурибди.

— Қандай ишлар экан? — шошиб сўради Васнецов.

— Кўп ишларни, — такрорлади шофер. — Оиласида уч киши бўла туриб, шаҳар марказидан уч хонали уй олибди. Янгибозор посёлкасида дача-чорбоғ солибди. Машина олиб, машина сотибди. Хуллас, «текин таом тан тозалар» дегандек лавозими мазасини унча-мунча татибди...

Васнецовнинг юраги қинидан чиқиб кетаёзди. Кўзлари ола-кула очилиб, ранглари оқаргандек бўлди. Машинани шартта тўхтатиб, тушиб кетмоқчи ҳам бўлди-ю, лекин ҳали тун қоронғиси, йўл узоқ... Чидаши керак. Шофер ҳозирча ёнида Васнецовнинг ўзи кетаётганини билмайди-ку, ахир. Барибир эмасми? Сезмаганга олиб, гапнинг қолган еридан эшитиб кўрсин-чи, яна қандай «ишлар» чиқиб қоларкин.

— Уйи уч хоналик бўлгани билан жа шоҳона дейишади, — давом этди шофер, — 53 квадрат метр! Ҳамма қулайлик муҳайё: қойил-мақом нақшлар, мебеллар... Чорбоғининг кенглигини айтмайсизми — 600 квадрат метр! Икки қаватли уй-жой. Ости ертўла — «закўнний» қурган. Иморатининг ўзи 77,6 квадрат метр! Яна ҳаммасини давлат нархида 7,4 минг сўмга тушган, деб ҳужжатлаштириб қўйганмиш. Илгари «Москвич 402» машинаси бор экан. Харидорни топиб «ишонч хати» деган қалбаки хат билан сотворибди. Ўрнига капотида оҳу нақшли «Газ-21» олибди. Кўп ўтмай униям комиссион магазинда 4115 сўмга «пуллаб» (йўлини билганга осон-да!) имижимида тинчитибди. Ҳозир яп-янги «ГАЗ-21»и бор эмиш. Кўп минмас экан. Гаражда сақлармиш. Остида идоранинг бир эмас, икки-уч машинаси турганда ўзиникини миниб, аҳмоқми у?

«Ана холос!» — Васнецовнинг капалаги учди. Боши гир айланиб, миясига қон урди. Аксига олиб тун қоронғиси, йўл узоқ. Бунинг устига шофернинг ҳам важоҳати ёмон кўринади. Тағин у йўловчиси Васнецовнинг ўзи эканлигини билиб қолса-я, ўртада жанжал чиқиб... Бирор кори-ҳол...

— Буларнинг ҳаммасини сиз қаердан биласиз? — шошиб сўради Васнецов.

Шофер ҳозиргина «сен» деб турган шериги бирданига «сиз»га ўтганини пайқади-да, ялт этиб унга қаради. Васнецов қоронғи кабинада кесакдек қотиб турар, юзлари алланечук оқариб кетган эди.

— Ие, нима бўлди, биродар? Бир лўттибознинг нокас ишларини айтаман деб сизни чарчатиб қўйдим шекилли, узр, бошқа айтмайман-эй, садқайи одам кетсин у.

— Йўқ, майли айтаверинг... Сал юрагим чатоқроқ.. Айтаверинг, ҳозир ўтиб кетади. Айтинг, эшитаман...

— Ҳа-аа, юрак денг, — шофер таскин топгандек бўлди, — ўзи бировларда шунақа бўлади. Гоҳ-гоҳ санчиб туриб, кейин ўтиб кетади.

Орага жимлик чўкди. Васнецовнинг кўз олдига чорбоғнинг бунёд топишида «ҳашар» қилган саҳий-саховатли корхоналар, ташкилотлар, идоралар келди: ўзи раҳбар бўлган диспетчерлар бирлашмаси, «Сирдарья-ГРЭСстрой» бошқармаси, Тошкент, Сирдарё, Ангрен ГРЭСлари, Олмазор ғишт заводи, 2-ёғочни қайта ишлаш корхонаси, Дўмбробод автозаправка станцияси, Енгил саноат министрлигининг металл базаси... Бири ғишт, бири ёғоч, металл, қувур, насос — ҳаммасидан етказиб туришди. Ҳатто чорбоғдаги дов-дарахтлар-у экинтикинларнинг парваришигача — ҳаммасида бошқарма машина-механизмлари билан ишчи-хизматчилари хизматда бўлди.

«Бу одам ҳойнаҳой, шуларниям билса кераг-ов, — шубҳаланди Васнецов, — қани қўзғаб кўрайчи, яна нималар деб «гуллайди».

— Нега жим қолдингиз? Гапираверинг. Мотамга бораётган кишилардек жим кетишимиз нимаси? Сўзланг. Юрак... ўтиб кетди. Сиз бу гапларни кимдан эшитгансиз ўзи?

— Одамлардан-да! Кимдан буларди..? Ўзим-ку кўрганим йўқ, одамлардан эшитаман. Эл оғзига элак тутиб бўлармиди? Айниқса, бизга ўхшаган аравакашларнинг қулоғига чалиниб қолса борми, сиз каби машинамизга ўтирганларнинг ўнтасига, ўнтаси юзтасига, юзтаси мингтасига нақ достон қиворамиз-да... Ўша Васнецовнинг қўл остида ишлайдиган бир Шмаков деган ўзимга ўхшаш аравакаш қўшним бор. Ҳаммасини ҳар куни воқеи ҳикоя қилиб беради.

— Шмаков? — чўчиб тушди Васнецов.

— Шмаков Юрий Викторович! Танийсизми?

— Йў-йўқ, — сир бермади у. — Шунчаки. Фамилияси қизиқроқ эканми?

— Ҳа, ўзиям қизиқ йигит. Бошқармаларида таъминот ишлари билан шуғулланувчи Феликс Сиразиддинов деган киши билан бирга кун бўйи изғиб юриб, хўжайинлари чорбоғига қаердан, қачон, қандай қурилиш материаллари ташиётганини айтиб ўтиради. Текин эртак кимга ёқмайди, эшитамиз-да маза қилиб...

— Васнецов деганиям жа «ўзи хон, кўланкаси майдон» экан-да, — сўзни улаб кетди шофёр. — Бўлмаса бошқарма машиналари турадиган гараж калитини ўзида олиб юриб нима қилади? То у келиб очмагунча ҳеч ким гаражга киролмай, ҳамма транспортлар тўхтаб туравераркан. «Кубанец» деган бир микроавтобуснинг олингани уч йил бўлибди-ю, эндигина бор-йўғи сал кам 16 минг километр йўл босибди. Бошлиқ унда дам олиш кунлари фақат овга чиқармиш. Кейинги икки ярим йил ичида бошқарманинг 957,3 минг сўмлик туппа-тузук электрон-ҳисоблаш машиналари, приборлари, ускуналари, детал ва қисмлари ҳе йўқ, бе йўқ яроқсиз, деб ҳисобдан ўчириб ташланибди. Ҳали капитал ремонтдан ҳам ўтмаган «Москвич—2137» маркали машина қаерга кетган, дараксиз. Қанчадан-қанча «БК-1500», «БК» маркали кондиционерлар дейсизми, магнитофон, пилесос, насос дейсизми — ҳаммаси «гум»...

— Ҳмм... Шунақа денг. — Унинг сўзини бўлди Васнецов.

— Шунақа. Аммо муллажирнинг чиқадиган жойни яхши биларкан. «Казмонтажавтоматика» трестининг Тошкентдаги монтаж бошқармаси билан диспетчерлик алоқалари ва телемеханика ишларини монтаж қилиш юзасидан 10130 сўмлик шартнома тузибди-да, бошқармага атиги 11 та металл гараж ясатиб олибди. Қарабсизки, асосий фонддаги 6 тоннага яқин металл билан 10 минг сўм пул «лайло»... Бошқарма омборидан 1743 сўмлик қурилиш материаллари билан хўжалик буюмлари ҳам «лайло»... Лекин шу кунларда коллективидан кимдир халқ контроли комитетига хат ёзибди, — шофёр ҳикоясини якунлашга тушди. — Бечора ҳозир оёғи куйган товуқдек питиллаб қолганмиш...

— Бўлди! Бас, етар! — бақириб юборди Васнецов.

— Ие, тинчликми,— ҳайрон қолди шофёр, — юрак... юрагингиз яна...

— Қайт орқангга! —Баттар бўғилди у. — Машинани бур, уятсиз!

Шофёр жон ҳолатда рулни буришга бурди-ю, шарт тормозни босди. Ва жаҳл билан машинанинг Васнецов ўтирган томондаги эшигини ланг очиб юборди:

— Биродар, ғалати одам экансиз. Шунча йўлга машинамда келиб, тағин уятсиз дейсиз-а? Қани, тушинг машинадан, марҳамат! Йўқса, ҳозир нақ...

Алам, ғазаб ва қўрқувдан қалтираб қолган Васнецов отилиб ташқарига чиқди. Шофёр жаҳл билан эшикни қайта ёпаркан, унинг қўлида турган қизил папкага кўзи тушди. Папка устида зарҳал ҳарфлар билан битилган «М. Н. Васнецов» деган ёзувни ўқиди.

— Э-ҳаа, ўзлари экан-да! Кечиргайлар, тақсир!

Машина кетди. Васнецов тун қоронғисида, ярим йўлда ёлғиз қолди. На машина бор, на йўловчи..

— Падарига лаънат, — ўкинч билан қўл силтади у. — Аро йўлда қолдим-ку...

Васнецов ҳозир на фақат машина йўлида, қора йўлдан юриб, ҳаётда ҳам аро йўлда қолганини тушунди.

Номоз САЪДУЛЛАЕВ,

СПОРТ

СУВ ТЎПИ:

МУДДАТИДАН ОЛДИН

Рим шаҳрида бир неча кун давом этган Европа чемпионати якунланди. СССР терма командаси барча учрашувларни муваффақиятли ўтказиб, муддатидан илгари қитъа чемпиони бўлди. Вакилларимиз кеча сўнгги учрашувни ГФР командаси билан ўтказишди. Ватерполчиларимизнинг бу ғалабасига СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, тошкентлик Эркин Шагаев ҳам муносиб улуш қўшди.

СПАРТАКИАДА:

ЧЕМПИОННИНГ ҒАЛАБАСИ

Андижон яқинидаги Чилустун тоғи этакларида спортнинг дельтаплан тури бўйича ўтказилаётган СССР халқлари VIII Спартакиадаси баҳслари якунланай деб қолди. Моторсиз қанотларда парвоз қилиш спортчидан ўзига хос ирода ва мардликни тақозо этади. Олдиндан белгиланган масофа бўйлаб парвоз қилиш, аниқ мўлжал олиб қўнишда ўтган йилги мамлакат чемпиони тошкентлик Сергей Казанцев маҳорат кўрсатди. У 215 очко тўплаб, чемпион бўлди. Команда ҳисобида Украина спортчилари олдинда боришяпти. Республикамиз вакиллари иккинчи ўринга кўтарилишди. Мутлақ биринчилик учун курашда ўзбекистонлик В. Шунаев учинчи ўринда бормоқда.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

✦ БАСКЕТБОЛ. Тошкентда меҳмон бўлиб турган Мадагаскар терма командаси «Университет» коллективи [79:132, 75:125] билан ўртоқлик учрашувлари ўтказди.

✦ ДОСААФ. Тернополь шаҳрида кема моделларини бошқариш бўйича ўтказилган СССР халқлари Спартакиадасида ўзбекистонлик Андрей Разумовский олтин медалли бўлди.

✦ ШАХМАТ. Тошкентда республика шахмат-шашка клубининг соврини учун ўтказилган очиқ биринчиликда 205 шахматчи иштирок этди. 11 очко тўплаган новосибирсклик И. Цесарский биринчи ўринни эгаллади. Челябинсклик С. Кузьмин билан андижонлик И. Каримовлар иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди.

✦ ФУТБОЛ. ЦСКА—«Днепр» — 0:2, «Торпедо» (К) — «Динамо» (М) — 0:2, «Арарат» — — «Спартак» — 0:1, «Нефтчи» — «Зенит» — 2:5. Ана шу учрашувлар билан 27-тур ўйинлари якунланди. Ҳозир «Днепр» 37 очко билан пешқадамлик қилмоқда. «Динамо» (Мн) ва «Спартак» коллективларида 33 тадан, «Жальгирис» футболчиларида 31 та, «Шахтёр», «Зенит» ва «Пахтакор» командаларида 29 тадан очко тўпланди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1983-84 ўқув йили учун

КЕЧКИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли илғор ишчилар, пионер-вожатийлар ва ҳарбий хизматни ўтаб бўлганлар, завод, фабрика, алоқа, қурилиш ташкилотлари, мактаблар ва ҳарбий қисмлар қўмондонлигининг йўлланмаси бўлган ёшлар қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар йўлланма берган ташкилотда камида бир йил узлуксиз меҳнат қилган бўлишлари керак.

Институтнинг тайёрлов бўлимига кирувчилар билан чет тили ва СССР тарихи фанларидан суҳбат ўтказилади ва шу суҳбатнинг натижаларига қараб инглиз, немис ва француз тиллари факультетларига қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимини муваффақиятли тугатганлар Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтининг (кундузги, кечки, сиртқи) I курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: институт ректори номига ариза, кўрсатилган намуна бўйича иш жойидан (ҳарбий бўлимдан) йўлланма, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), иш жойидан (ҳарбий бўлимдан) характеристика, ташкилот раҳбари томонидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасининг кўчирмаси, медицина справкаси (286-форма), саккизта фотосурат (3х4 см).

Аризалар 20 сентябргача қабул қилинади.

Суҳбат 21 сентябрдан 26 сентябргача давом этади.
Ўқиш муддати — 10 ой.

Машғулотлар 1 октябрдан бошланади.

Ўрта мактабнинг кундузги бўлимини 1983 йилда тугатганлар меҳнат стажи бўлса ҳам, тайёрлов бўлимларига қабул қилинмайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Сапёрная кўчаси, 11-уй. Тайёрлов бўлимининг қабул комиссияси.

ИШ БОШҚАРУВЧИЛАР, ЛОЙИҲА ТАШКИЛОТЛАРИ, КОЛХОЗЛАР ВА СОВХОЗЛАР РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги

РЕСПУБЛИКА РАДИОЭШИТТИРИШ, РАДИОАЛОҚА ВА ТЕЛЕВИДЕНИЕ УЗЕЛИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИКИ

Тошкент шаҳри ва республиканинг қатор районлари бўйлаб Иттифоқ ва республика аҳамиятига эга муҳим шаҳарлараро алоқа кабеллари ва радио кабеллари ётқизилган ва ишлаб турибди.

Алоқа линияларини муҳофаза қилиш қоидаларига мувофиқ ҳар томонга 2 метр кенгликда кабель муҳофаза зонаси ажратилган. Бу зонада тупроқни планлаштириш, траншеялар, шурфлар, котлованлар қазиш, шунингдек граждан иншоотлари қуриш билан боғлиқ барча ишлар фақат кабель хизмати билан келишилган ҳолда, зарур ҳолларда эса унинг вакили ҳозирлигида бажарилиши лозим.

Бу қоидаларни бузган, натижада шаҳарлараро алоқа кабели шикастланишига сабабчи бўлган шахслар жиноий жавобгарликка тортиладилар ва улардан давлатга етказилган зарар ундириб олинади.

Қазиш ишлари учун рухсатнома халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларининг архитекторларидан олиниши зарур.

Жойлардаги кабель трассаси темир-бетон столбачалар ва огоҳлантириш белгилари билан ифодаланган, бу белгиларда кабель участкасининг адреси ва телефон номерлари кўрсатилган.

Кабель муҳофаза зонасида ёки унинг яқинида ер қазув ишларини олиб бориш билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш учун Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг республика радиоэшиттириш, радио алоқа ва телевидение узелига қуйидаги адрес бўйича: 700097, Тошкент шаҳри, 97-алоқа бўлими. Чилонзор массиви, 6-квартал, 15 «а»-уй. Телефонлар: 78-37-98, 78-35-10, 78-16-43.

713000, Қўқон шаҳри, Советская кўчаси, 58-уй. Телефонлар: 20-11, 22-01.

СССР Алоқа министрлиги Иттифоқ магистрал алоқалар ва телевидение 4-техника узели кабель участкасига қуйидаги адрес бўйича мурожаат қилинг: 700152, Тошкент шаҳри, 152-алоқа бўлими, Чилонзор массиви, В-22 квартали, 11-уй. Телефонлар: 76-36-31, 76-36-37, 53-20-25, 53-64-14.

Келишилмаган ҳолда ишларни амалга оширишга йўл қўйманг!

Шуни ёдда тутингки, алоқа кабели магистралининг шикастланиши давлатга катта зарар келтиради ва ишлаётганлар ҳаёти учун хавфлидир.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги «Узбекгидрогеология» ишлаб чиқариш бирлашмасининг

ГИДРОГЕОЛОГИЯ ВА ИНЖЕНЕРЛИК ГЕОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ (ГИДРОИНГЕО)

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходим: тоғ қатламлари динамикаси лабораторияси;

кичик илмий ходим: гидрогеология ва инженерлик геологияси ишлари экономикаси ва уларни перспектив планлаштириш бўлимининг саноат-территориал комплекслари гидрогеологияси ва инженерлик геологияси, лабораторияси.

Конкурс муддати — 20 сентябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700041, Тошкент шаҳри, Морозов кўчаси, 64-уй.

Ўзбекистон ССР Журналистлар союзи правлениеси, «Совет Ўзбекистони» ва «Тошкент ҳақиқати» газеталари редакцияларининг коллективлари кекса журналист, СССР Журналистлар союзи аъзоси, «Тошкент ҳақиқати» газетаси редакцияси бўлим мудири

Зарифжон МУҲАММАДЖОНОВнинг

бевақт вафот этганлигини маълум қиладилар ва марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1924 йилдан КПСС аъзоси

Пўлат Тўйчиевич ТУРСУНМЕТОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

28 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Чашмалар. 10.20 — Будильник. 10.50 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.50 — Тонгги почта. 13.05 — Қишлоқ янгиликлари. 14.05 — Музикали киоск. 14.35 — Болалар учун фильм. 15.45 — Бугун — Шахтёрлар куни. 16.15 — Шахтёрларнинг талабларига биноан концерт. 17.00 — Саёҳатчилар клуби. 18.00 — Сув спорти. Европа чемпионати. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Киноконцерт. 20.05 — Ольга, Франция! Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Сув спорти. Европа чемпионати. 22.20 — Хоккей бўйича Европа чемпионларининг кубоги. 23.45 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Хайрли кун. 9.50 — Стадион ҳамма учун. 10.20 — Шахтёрлар кунига. Ҳужжатли фильм. 11.20 — Қалбга яқин қўшиқлар. 12.10 — Ҳужжатли экран. 13.15 — Ҳайвонот оламида. 14.15 — 9-студия. 15.15 — Белорус манзаралари. Концерт. 15.45 —Сув спорти. Европа чемпионати. 16.20 — Эрмитаж. 16.50—Синдикат-2. Бадиий фильм. 2-серия. 18.00 — Концерт. 18.40— Қадимги детектив. Спектакль. 20.10 — Учувчи Нургалиевнинг ердаги юмушлари. Ҳужжатли фильм. 20.45 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 21.15 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 23.15 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Сеҳрли орол. Бадиий фильм. 11.20 — Оналарнинг мактаби. 11.50 — Мультфильм. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Ота-оналар университети. 13.30 — Ҳаёт каби тирик. 14.00 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари конференциясининг 25 йиллигига. 18.05 — Мультфильмлар. 18.40 — Болалар учун ўйлаб топ. 19.10 — Бугун — Шахтёрлар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Миниатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Тошкентнинг 2000 йиллигига.

29 АВГУСТ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.15—Мўъжизасиз-мўъжизалар. 11.10 — Болалар учун фильм. 12.20 — Ҳужжатли фильм. 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Мультфильмлар. 16.30 — Ёшлар адреслари. 16.50 — А. Экимян қўшиқлари. 17.20 —«Чарм тўп» клубининг соврини учун. 18.05 — Оналар мактаби. 18.35 — Янги ўқув йилининг бошланишига. 19.05 — Рус миниатюралари. 19.25 — Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат. 19.55 — Футбол шарҳи. 20.25 —Отанинг уч ўғли бор эди. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 —Время. 22.05 — Отанинг уч ўғли бор эди. Бадиий фильм. 2-серия. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20—Болалар учун фильм. 10.35 — Будильник. 11.05 — Илмий-оммабоп фильмлар. 11.45 — Ю. Бондарев. Лаҳзалар. 12.40 — Билимимиз — қудратимиз. 13.25 — Рус тили. 13.55—Кешка ва унинг дўстлари ҳақида ҳикоялар. Бадиий фильм. 1-серия. 15.10 — Тарих саҳифалари. 16.10 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Камалак. 19.10 — Плотницк ҳикоялари. Спектакль. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Бадиий гимнастика бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол. «Торпедо» (М) — «Днепр». 23.45 — Велоспорт бўйича жаҳон чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Болалар учун концерт. 12.00 — Сен етим эмассан. Бадиий фильм. 13.25 — Ғариблар. Спектакль. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Ёз хотиралари. 18.45 — Совет Армияси жангчилари учун. 19.15 — Янги ўқув йилингиз билан! 19.30 — Ахборот. 19.45 — Концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Камер куйлар кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап! 22.20 —Ўғил бола гап. Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.15 — МОСКВА-II. 18.15 — Илмий-оммабоп программа. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.15 —Врач маслаҳати. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.25 — Болаликнинг сўнгги ёзи. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

29 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Дилбарим. Вокал-сюита. 9.30 —Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Ўзбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 15.00 — Москва. Тошкентнинг 2000 йиллигига. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 19.25 — Ҳазил қўшиқлар. 20.50 Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 21.00 — Ёзувчи, замон ва танқидчи. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Футбол. «Нефтчи» — «Пахтакор».

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР